

Hallingkær I/S
c/o Hans Jørgen Winther
Krølhuse 2
4800 Nykøbing F.

24. MAJ 2017

FØLGBREV TIL MILJØGODKENDELSE

Guldborgsund kommune har den 10. februar 2017 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrholdet på ejendommen Bøghave 3, 4800 Nykøbing F.

Der er ansøgt om følgende på landbrugsbedriften:

- Udvidelse af smågrisebesætningen fra 16.500 smågrise (7-30 kg) til 41.800 smågrise (18-31 kg) årligt, svarende til en udvidelse fra 73,6 DE til 105,5 DE.

Ansøgningen er fremsendt via Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningsystem, husdyrgodkendelse.dk og har skemanr. 80523. Det er version nr. 2 fra den 22. marts 2017, som har dannet grundlag for miljøgodkendelsen.

Afgørelse

I henhold til § 11 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har Guldborgsund Kommune besluttet at meddele miljøgodkendelse til det ansøgte. Vilklarene og de grundlæggende vurderinger fremgår af vedlagte miljøgodkendelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen offentliggøres den 24. maj 2017 på kommunens hjemmeside, se www.guldborgsund.dk under faneblad "afgørelser".

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet med en frist på 4 uger. Evt. klage skal indsendes elektronisk direkte til Miljø- og Fødevarerklagenævnet gennem Klageportalen, som findes via www.borger.dk eller www.virk.dk, - søg efter "klageportal".

I særlige tilfælde kan der søges om, at blive fritaget for at bruge den digitale klageportal. Kontakt Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø hvis I ønsker at søge om ikke at benytte den digitale klageportal. Husk at søge i god tid, så ansøgningen kan nå at blive behandlet inden udløbet af nedenstående klagefrist.

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
NATUR
PARKVEJ 37
4800 NYKØBING F.
WWW.GULDBORGSUND.DK

SAGSBEHANDLER:
MARLENE BENDIX JENSEN
DIR +45 54732000
MARLJ@GULDBORGSUND.DK

CVR NR. 29 18 85 99

TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 15.00
TORS KL. 9.00 – 17.00
FRE KL. 9.00 – 12.00

Evt. klage skal være modtaget senest onsdag d. 21. juni 2017 inden midnat.
Evt. klage har ikke opsættende virkning, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Ønskes sagen afgjort ved domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er offentliggjort, eller efter endelig klageafgørelse.

Foruden dig selv kan afgørelsen påklages af enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen, samt af de institutioner og foreninger, der jf. nedenstående får kopi af afgørelsen.

Hvis Guldborgsund Kommune modtager klager over afgørelsen, vil du blive orienteret herom.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af evt. klage, at klager indbetaler et gebyr til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 900 kr. I betaler klagegebyret med betalingskort i Klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Med venlig hilsen

Marlene Bendix Jensen
Agronom

Kopi til:

- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Sjælland, Rolighed 7, 2., 4180 Sorø, via E-mail: sjl@sst.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, via E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N., via E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, via E-mail: dnguldborgsund-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, via E-mail: natur@dof.dk
- DOF Storstrøm, v/ formand Michael Thelander, Løjtoftevej 175, 4900 Nakskov, Tlf. 54928346, E-mail: guldborgsund@dof.dk

Kopi til orientering

- Miljø og Natur Landbrugsrådgivningen, att. Jakob Altenborg, E-mail: jakob@miljoeognatur.dk

GULDBORGSUND

§ 11 MILJØGODKENDELSE

TIL SVINEBESÆTNING PÅ BØGHAVE 3, 4800 NYKØBING F.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	RESUME, VURDERING OG AFGØRELSE.....	3
1.1	Baggrund.....	3
1.2	Datablad.....	4
1.3	Resume/konklusion.....	5
1.4	Afgørelse	6
2	VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE	7
2.1	Generelle forhold	7
2.2	Dyrehold, staldanlæg og drift	7
2.3	Forurening og gener fra husdyrbruget	8
2.4	Gødningsproduktion og -håndtering	10
2.5	Bedst tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger.....	10
2.6	Egenkontrol og dokumentation	11
2.7	Husdyrbrugets ophør.....	12
2.8	Generelle bemærkninger	12
3	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING.....	15
3.1	Generelle forhold	15
3.2	Lokalisering og planmæssige forhold	15
3.3	Dyrehold, staldanlæg og drift	19
3.4	Forurening og gener fra husdyrbruget	27
3.5	Gødningsproduktion og -håndtering	36
3.6	Bedst tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger.....	37
3.7	Alternative løsninger og 0-alternativ	44
3.8	Egenkontrol og dokumentation	45
3.9	Husdyrbrugets ophør.....	46
4	HØRINGER	47
5	SAMLET VURDERING OG KONKLUSION	51
6	BILAG.....	51

SIDE 3/51

1 RESUME, VURDERING OG AFGØRELSE

1.1 BAGGRUND

Guldborgsund Kommune har d. 10. februar 2017 modtaget ansøgning fra Hallingkær I/S om udvidelse af dyreholdet på Bøghave 3, 4800 Nykøbing F. drevet under CVR-nr. 34003971. Ansøgningen er indkommet via det elektroniske ansøgningsystem husdyrgodkendelse.dk, og har skema nr. 80523. Det er version 2 af ansøgningsskemaet indsendt d. 22. marts 2017, der ligger til grund for miljøgodkendelsen.

Der er ansøgt om følgende udvidelse på landbrugsbedriften:

- Udvidelse af smågrisebesætning fra 16.500 smågrise (7-30 kg) til 41.800 smågrise (18-31 kg) årligt, svarende til en udvidelse fra 73,6 DE til 105,5 DE.

I forbindelse med udvidelsen skal der ikke gennemføres bygningsmæssige ændringer.

Ud over smågriseproduktionen på Bøghave 3, 4800 Nykøbing F. drives der under samme bedrift med CVR-nr. 34003971 svinehold fra ejendommene Krølhuse 2 og Tværvej 1 B, 4800 Nykøbing F.

Det er i den forbindelse vurderet, at der er tale om 3 uafhængige produktioner, som i godkendelsesmæssig sammenhæng skal vurderes hver for sig.

1.2 DATABLAD

Titel:	§11 miljøgodkendelse af svinebesætning på Bøghave 3, 4800 Nykøbing F.
Godkendelsen omfatter:	41.800 smågrise (18-31 kg) årligt, svarende til 105,5 DE.
Dato ikrafttrædelse:	24. maj 2017
Bedriftens navn og adresse:	Hallingkær I/S, Krølhuse 2, 4800 Nykøbing F. c/o Hans Jørgen Winther.
CVR-nr.:	34003971
CHR-nr.:	94738
Ejendomsnummer:	376-0038293
Matr.nr. og ejerlav:	13h Nr. Ørslev By, Nr. Ørslev
Bedriftens kontaktperson:	Morten Winther, E-mail: krolhuse@post10.tele.dk, mobilnr.: 21634881.
Konsulent:	Miljø og Natur Landbrugsrådgivningen, att. Jakob Altenborg, Byrumvej 30, 9940 Læsø, E-mail: jakob@miljoeognatur.dk, mobilnr.: 26259791.
Tilsynsmyndighed:	Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.

Udkast til afgørelse sendt i forhøring hos ansøger d. 06.04.2017
Nabo/partshøring i perioden d. 19.04.2017-10.05.2017
Godkendelsesdato d. 24.05.2017
Godkendelse annonceret d. 24.05.2017
Klagefrist udløber d. 21.06.2017
Søgsmålsfristen udløber d. 21.12.2017
Retsbeskyttelse udløber d. 24.05.2025
Revurdering påbegyndes i år 2025

1.3 RESUME/KONKLUSION

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af produktionen samt kommunens vurderinger og bemærkninger til miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet, landskabet og naboer.

I henhold til de gennemførte beregninger i husdyrgodkendelse.dk, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden, at beskyttelsesniveauerne udstukket i lovgivningen overskrides. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet ikke give anledning til væsentlige ændrede forhold for naboerne. I denne vurdering indgår faktorer som lugt, transport, støj, fluer og det samlede visuelle indtryk af ejendommen.

Ved overholdelse af de vilkår, som miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at beskyttede naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter omkring staldanlægget, ikke vil blive væsentligt påvirket som følge af ændringen af dyreholdet.

Endelig er det Guldborgsund kommunes vurdering, at der er indført BAT i relation til indretning og drift af bedriften i det omfang, at BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Kommunen vurderer således, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og begrænsning af forurening fra husdyrbrugets anlæg.

Vand- og Natura 2000 planer.

Vand- og Natura 2000 planerne blev vedtaget i december 2011.

Vandområdeplanerne for 2015-2021 er vedtaget i juli 2016.

Det fremgår af planerne, at kommunerne ikke skal skærpe kravene i husdyrgodkendelser ud over de fastlagte beskyttelsesniveauer vedr. næringsstoffer for at opfylde kravene i Vand- og Natura 2000-planerne.

Der skal som hidtil gennemføres en konkret vurdering af de enkelte ansøgninger i forhold til, om de vil kunne påvirke et vandområde eller Natura 2000-område væsentligt.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet eller omkringboende. Dette er vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår i godkendelsen overholdes.

SIDE 6/51

1.4 AFGØRELSE

Guldborgsund Kommune meddeler hermed godkendelse til en husdyrproduktion på 41.800 smågrise (18-31 kg) svarende til 105,5 dyreenheder (DE) på landbrugsejendommen Bøghave 3, 4800 Nykøbing F. hørende til bedriften Hallingkær I/S med CVR-nummer 34003971.

Dyreholdet på ejendommen er efter udvidelsen på i alt 105,5 DE. Miljøgodkendelsen bliver derfor meddelt i henhold til § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 442 af 13. maj 2016. med senere ændringer (også kaldet husdyrloven).

Den 21. marts 2017 trådte en ny lovbekendtgørelse (nr. 256) i kraft. I henhold til overgangsbestemmelserne i § 10 stk. 9 i lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af forskellige love, skal sager om tilladelse eller godkendelser efter §§ 10-12 i husdyrloven, der ikke er færdigbehandlet i kommunen den 1. august 2017, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler. Dog med undtagelse af arealkrav som ikke skal medtages i tilladelser og godkendelser efter den 2. marts 2017.

Miljøgodkendelsen er baseret på oplysninger i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger givet i sagsforløbet. På baggrund af dette er der stillet en række vilkår i miljøgodkendelsen. Hvor intet andet er nævnt træder vilkårene i kraft ved godkendelsens ibrugtagning.

2 VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE

2.1 GENERELLE FORHOLD

1. Bedriften skal indrettes og drives som oplyst i ansøgningsmaterialet og de stillede vilkår.
2. Alle, der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet senest 2 år efter, at denne afgørelse er meddelt.
4. Guldborgsund Kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold eller ændring af driftsansvarlig. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter eventuel ændring.
5. Ved landbrugets overdragelse eller ved ophør af landbrugets aktiviteter skal tilsynsmyndigheden orienteres. Orienteringen skal ske senest 14 dage før evt. overdragelse eller ophør.

2.2 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

Produktionens omfang

6. Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til et dyrehold på i alt 105,5 DE, svarende til en årsproduktion på 41.800 smågrise (18-31 kg) fordelt på 3.000 stipladser (antal dyr på stald).
7. Ved eventuelle fremtidig ændringer af omregningsfaktorerne fra dyr til DE er det antallet af producerede enheder i de enkelte dyregrupper, og inden for de givne vægtintervaller, der er afgørende for den tilladte produktion.

Staldindretning og drift

8. Produktionen skal ske jævnt over året med staldindretning, sammensætning og fordeling mellem de enkelte staldafsnit som angivet i nedenstående tabel. Det fysiske antal dyr i de enkelte staldafsnit må ikke overstige det angivne antal stipladser og tilsvarende for gennemsnitsvægten.

Staldafsnit	Vægtinterval	Gennemsnits -vægt	Antal årsdyr	Sti- pladser	DE
Toklimastald Delvist spaltegulv	18-31 kg	24,5 kg	41.800	3.000	105,5

Overbrusning og rengøring

9. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier incl. gulv holdes tørre og rene for gødningsrester, samt at stalde, ventilation- og fodringsanlæg holdes rene.

10. Det skal til stadighed tilstræbes, at udendørsarealer samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og renholdte. Eventuelle rester af foder eller gødning skal tilføres gyllebeholderne.

Fodring

11. Foderblandingen til samtlige grise skal være tilsat fytase, og der skal gennemføres fasefodring af samtlige grise.

Energi- og vandforbrug

12. Staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg) skal drives, vedligeholdes og renholdes i henholdt til producentens anvisninger, således at unødigt støj og el-forbrug undgås. Autoriseret service skal noteres i logbog.

13. Drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås.

Spildevand

14. Al vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lign. skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder.

Affald (opbevaring og bortskaffelse)

15. Dokumentation for korrekt bortskaffelse af farligt affald skal opbevares i 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune efter anmodning.

2.3 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

Lugt

16. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, kan kommunen kræve, at der foretages undersøgelse af mulige tiltag for at begrænse lugtgenerne. Evt. udgifter til undersøgelsen påhviler ejer.

17. Såfremt tilsynsmyndigheden ved tilsyn vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne. Planen skal fremsendes til tilsynsmyndigheden til godkendelse og skal derefter gennemføres.

18. Flydelagene skal reetableres umiddelbart efter omrøring og/eller pumpning af gylle fra gyllebeholderne, evt. ved tilsætning af snittet halm, let klinker eller lignende. Ved pumpning af gylle fra en beholder i flere dage i træk, skal reetableringen først ske, når sidste pumpning er afsluttet.

SIDE 9/51

19. Omrøring af gylle i gyllebeholderne i forbindelse med gødningsudbringning må tidligst påbegyndes umiddelbart før udkørsel. Med "umiddelbart" forstås ca. et par dage.
20. Såfremt der opstår lugtgener i forbindelse med omrøringen og udbringningen af gyllen og tilsynsmyndigheden vurderer, at lugtgenerne er væsentlige for omkringboende, kan Guldborgsund Kommune stille skærpede krav til omrøring, afhentning og udbringning af gyllen.

Fluer og skadedyr

21. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
22. Der skal på ejendommen foretages en effektiv rottebekæmpelse, samt en effektiv ren- og vedligeholdelse, der sikre bedst muligt mod opformering. Bekæmpelsen skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, f.eks. via den kommunale ordning.

Transport

23. Transport af dyr, foder og gylle til og fra ejendommen skal som hovedregel ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00. Der vil dog kunne ske afvigelser ved udbringning af husdyrgødning, høst eller transport af dyr.

Støj fra anlæg og maskiner

24. Svinebedriftens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelser overstige nedenfor anførte værdier:

DAG		
Mandag – fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A) (7 timer)
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A) (8 time)
AFTEN		
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A) (1 time)
NAT		
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)* (½ time)

*Støjniveauets maksimalværdi – målt ved tidsvægtning Fast – må om natten ikke overstige 55 dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden i den pågældende periode.

25. Driften må ikke medføre væsentlige støjgener uden for ejendommens eget areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støjgener, der vurderes at være til væsentlig større gene, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller – beregninger af støj fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i ovenstående vilkår er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og/eller beregning om året.
26. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling

eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen.

Støv fra anlæg og maskiner

27. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Lys

28. Ved indretning og drift af husdyrbruget skal det sikres, at naboerne ikke bliver generet af lys fra vinduer, porte, køretøjer o.l.

2.4 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBTERING

Gødningstyper og mængder

29. Husdyrgødningen skal håndteres som gylle fra samtlige staldafsnit.

Flydende husdyrgødning

30. Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning skal svare til mindst 9 måneders tilførsel.
31. Der skal anvendes gyllevogn med egen påmonteret pumpe og returløb eller alternativt skal der være etableret læseplads med afløb til pumpesump. Før pumpning fra gyllebeholderen skal pumpesumpen tømmes for eventuelt regnvand. På dage med udpumpning fra gyllebeholder skal læsepladsen og pumpesump renses og tømmes for eventuelt spild ved arbejdsdagens ophør. Alt vaskevand eller spild skal pumpes op i gyllebeholder eller vogn.
32. En eventuel læseplads skal overholde kravene jf. Landbrugets Byggeblad for læseplads for gyllevogne.
33. Ved enhver overpumpning mellem gyllebeholder og -vogn skal der være opsyn med overpumpningen.

2.5 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆNSENDE FORANSTALTNINGER

34. Ved indkøb af ny teknologi, maskiner, inventar mm. eller ændringer i produktionen skal der lægges vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af BAT, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg, og de bedst mulige forureningsbegrænsede foranstaltninger. Ved denne vurdering skal der lægges vægt på en forebyggende indsats gennem anvendelse af velafprøvet og godkendt renere teknologi (RT).

2.6 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

35. Nedenfor præciseres hvilken type af dokumentation, bedriften skal præstere. Denne dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.
- Til dokumentation for, at vilkår vedrørende besætningens produktionsniveauer er overholdt skal der opbevares: Produktions-/effektivitetskontroller og/eller kvitteringer for ind- og afsætte dyr, slagteafregninger og andre kvitteringer.
  - Til dokumentation for, at vilkår vedrørende fodring er overholdt kan anvendes: foderanalyser, faktura for indkøbt foder, effektivitetskontrol eller lignende samt.
  - Til dokumentation for vilkår vedrørende affaldshåndtering er overholdt, skal der opbevares dokumentation for korrekt opbevaring og bortskaffelse.
  - Følgende skal registreres i driftsjournal, der skal opbevares på bedriften:
    - Der skal årligt udarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet, vand og diesel. Eventuelle væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen, og der skal redegøres for gennemførte tiltag til at reducere forbruget. Opgørelsen skal forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.
    - Autoriseret service af staldventilation og andre mekaniske anlæg.
    - Større driftsuheld og andre væsentlige uregelmæssigheder i driften og hvilke tiltag, der er foretaget for at forhindre eller begrænse forurening.

Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Beredskabsplan

36. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for bedriftens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
37. Virksomhedens beredskabsplan skal løbende vedligeholdes, og oplysningerne i den skal altid være opdateret. Planen skal revideres årligt eller efter behov for tilretning/ændring af procedurer i forbindelse med uheld.
38. Beredskabsplanen, som er godkendt af Guldborgsund Kommune indeholder som minimum:
- Procedure, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra ulykker/uheld og begrænse forureningens udbredelse.

SIDE 12/51

- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, hvornår og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- Planen skal opdateres jævnligt/årligt eller efter revidering af procedure i forbindelse med uheld.

39. Forurening som følge af driftsuheld, hærværk eller lignende skal hurtigst muligt meddeles til Guldborgsund Kommune og noteres i logbog. Udenfor normal åbningstid kan miljøvagten og/eller beredskabet kontaktes på telefon 114. Uanset kontakt til miljøvagt/beredskab skal Guldborgsund Kommune kontaktes først kommende hverdag efter forureningen.

2.7 HUSDYRBRUGETS OPHØR

40. Ejer skal senest en måned efter, at der er truffet beslutning om lukning af bedriften, indsende en plan til tilsynsmyndigheden (Guldborgsund Kommune), som beskriver de nødvendige foranstaltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplan for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af tilsynsmyndigheden.
41. Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, døde dyr, spildevand, foder mv.

2.8 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Udover ovenstående vilkår er der en række love, bekendtgørelser, samt kommunale regulativer, som driften og indretningen af husdyrbruget skal være i overensstemmelse med. Listen er ikke fuldstændig, men kun en opremsning af de regler, der erfaringsmæssigt hyppigst bliver overset.

Opmærksomheden henledes specielt på:

- Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, som fastlægger, at enhver ændring af drift og / eller indretning af husdyrbruget, der kan medføre forøget forurening, skal godkendes inden ændringen gennemføres. Det er Guldborgsund Kommune, der er godkendelsesmyndigheden og som afgør, om en ændring er godkendelsespligtig.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 33, stk. 3 vil en manglende udnyttelse af hele eller dele af godkendelsen i 3 på hinanden følgende år medføre et varigt bortfald af den ikke udnyttede del. Dvs. hvis dyreholdet ligger under det i denne godkendelse maksimalt tilladte i 3 år,

SIDE 13/51

er det ikke tilladt at hæve dyreholdet igen uden fornyet ansøgning og miljøgodkendelse.

- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 40 stk. 1 følger der med denne miljøgodkendelse 8 års retsbeskyttelse.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 41 og Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug § 40 skal miljøgodkendelsen revurderes 8 år efter den er meddelt og derefter mindst hvert 10. år.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 11/12 må landbrugsdriften på ejendommen ikke udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt, før en sådan er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden. Der er således meddeleligt om ønskede ændringer/udvidelser, og det er kommunen der vurderer, om det ansøgte udløser krav om tillæg til godkendelsen. Dette gælder også ændringer på ejerforhold og driftsansvarlig.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug § 39, kan tilsynsmyndigheden påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis produktionen/driften medfører væsentlig mere forurening end forudsat ved meddelelse af denne godkendelse. Kan ulemperne ikke afhjælpes, kan tilsynsmyndigheden nedlægge forbud mod drift af virksomheden eller aktiviteten.
- Bekendtgørelse nr. 1324 af 15.11.2016 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.'s krav omkring opbevaring og anvendelse af husdyrgødning.
- Kravet om kontrol af gyllebeholder jf. bekendtgørelse nr. 1322 af 14.12.2012.
- Guldborgsund Kommunes affaldsregulativer, som bl.a. forbyder private at afbrænde affald, samt sætter en række krav til opbevaring og bortskaffelse af farligt affald herunder medicinaffald.
- Bekendtgørelse nr. 558 af 01.06.2011 om opbevaring af døde produktionsdyr.
- Bekendtgørelse nr. 1611 af 10.12.2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.
- Bekendtgørelse nr. 906 af 24.06.2016 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.
- Øvrige relevante godkendelser/dispensationer/tilladelser i forhold til anden lovgivning som ex. Byggeloven, Planloven, Slambekendtgørelsen og lign. skal søges separat.

SIDE 14/51

Guldborgsund Kommune
Center for Teknik & Miljø
24. maj 2017

Mette Wolthers
Sagsbehandler/ teknikumingeniør

Marlene Bendix Jensen
Sagsbehandler/agronom

3 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING

3.1 GENERELLE FORHOLD

Godkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Bøghave 3, 4800 Nykøbing F. ejet af Hallingkær I/S. Til ejendommen er der tilknyttet en husdyrproduktion med CHR-nr. 94738, og ejendommen drives af Hallingkær I/S under CVR-nr. 34003971, hvor både husdyrbruget og arealerne indgår.

Under generelle forhold er der sat vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives, som oplyst i ansøgningsmaterialet og at alle, der er ansatte på bedriften skal være bekendt med vilkårene i godkendelsen. Yderligere er det præciseret, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelsen.

Endvidere er der sat vilkår, som sikrer, at Guldborgsund Kommune altid bliver orienteret om ændringer i ejerforhold og/eller ændringer af driftsansvarlig samt ved ophør af husdyrproduktionen.

Begrundelsen for disse vilkår er, at det er kommunen, der skal vurdere, om det anmeldte udløser krav om tillæg til miljøgodkendelsen, og om behov for særlige tiltag i forbindelse med ophør af produktion. Samtidig er der vigtigt, at kommunen skal kunne kontakte ejer og/eller driftsansvarlig i tilfælde af problemer på ejendommen.

Hvis ejendommens anlæg er teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med en anden ejendoms anlæg, skal de pågældende anlæg godkendes samlet, jf. husdyrloven.

Ansøger ejer ejendommen Krølhuse 2 og lejer Tværvej 1 B, hvor der er svineproduktion. Alle tre ejendomme drives under samme CVR-nr.

Guldborgsund kommune vurderer i denne sag, at ejendommene er teknisk og forureningsmæssigt adskilt i en sådan grad, at det er muligt at bedømme og regulere ejendommene hver for sig i godkendelsesmæssig henseende. Der er her lagt vægt på, at ejendommene ligger geografisk adskilt og ikke deler tekniske anlæg, der har forbindelse til husdyrproduktionen.

Kommunes vurdering

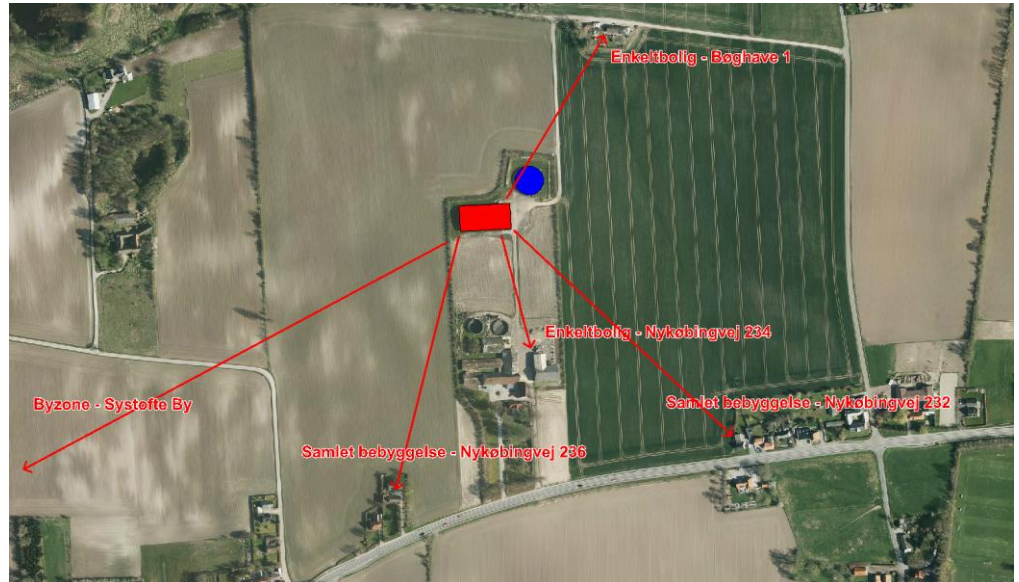
Guldborgsund Kommune vurderer, at når de stillede vilkår overholdes, er der taget højde for forudsætningerne for denne godkendelse.

3.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

3.2.1 Afstandskrav og lokalisering

Husdyrbrugets staldanlæg er placeret i landzone, med ca. 200 meter til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Nykøbingvej 234), der ligger syd for stald og gyllebeholder. Ca. 475 meter sydøst for stalden findes den nærmeste nabobeboelse med landbrugspligt (Nykøbingvej 237). Nærmeste område, der er at betragte som en samlet bebyggelse kan være med udgangspunkt i ejendommene

Nykøbingvej 236 eller Nykøbingvej 232. Disse er beliggende henholdsvis ca. 290 meter sydvest og 350 meter sydøst for ejendommens anlæg. Der er ca. 2.000 meter til nærmeste byzone, som er ved Systofte By mod sydvest. Alle gældende afstandskrav for naboer og omkringboende er således overholdt.

Kort 1. Beliggenhed i forhold til omkringboende.

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. Husdyrgodkendelseslovens kap. 2 (§ 6 og 8) er angivet i nedenstående tabel.

Tabel 1. Anlæggets placering ift. afstandskrav

	Afstand fra anlægget	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene vandforsyningsanlæg	Ca. 730 meter	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 400 meter	50 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer*	>15 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	Ca. 300 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	>500 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom **	Ingen beboelse på Bøghave3	15 meter
Naboskel**	Ca. 12 meter	30 meter
Nabobeboelse	Ca. 200 meter	50 meter
Byzone/område udlagt til boligformål	Ca. 2000 meter	50 meter

*Det er ejers ansvar, at nyanlæg placeres mere end 15 meter fra eksisterende og nye dræn.

**Afstandskravet gælder kun ved etablering af anlæg, og ikke ved ændringer inden for eksisterende.

Alle gældende afstandskrav jf. Husdyrlovens kap. 2 (§§ 6 og 8) er overholdt på nær afstand til naboskel. Udvidelsen gennemføres i eksisterende staldanlæg, og derfor har det ikke betydning for afstandskrav til naboskel.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at gældende afstandskrav jf. Kap. 2 i Husdyrloven er overholdt. Der er således ikke meddelt dispensationer i forhold til de generelle afstandskrav, eller opstillet specifikke vilkår i forbindelse hermed. Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for

omkringboende, ved overholdelse af de meddelte vilkår for lugt, støv, lys og støj, som følge af anlæggets placering og lokalisering i forhold til de generelle afstandskrav.

3.2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger

Anlægget er placeret således at alle krav mht. bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger overholdes. Anlægget ligger desuden uden for fortidsmindelinjer, kirkebyggelinjer, kirkeomgivelser, sø- og å-beskyttelseslinjer, strandbeskyttelseslinjer, §3-beskyttede naturområder, §7-beskyttede naturområder, skovrejsningsområder, lavbundsarealer, kystnærhedszone og værdifulde kulturmiljøer.

Anlægget overholder gældende regler, og der er ikke behov for at dispensere efter gældende love og bekendtgørelser. Der er således ikke stillet vilkår i relation til bygge-, beskyttelseslinjer eller fredninger

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger er overholdt. Produktionen vurderes derfor ikke at have væsentlig påvirkning på disse.

3.2.3 Udformning af anlæg og placering i landskabet

Anlægget er placeret nord for en tidligere landbrugsejendom med svineproduktion og er beliggende nordøst for Nørre Ørslev.

Området er generelt præget af at være et område med meget landbrug, med en del spredt bebyggelse og mindre naturområder.

Der er afskærmende beplantning omkring stald og gyllebeholder, som er placeret i det åbne land ca. 100 meter nord for gyllebeholdere og staldanlæg på naboejendommen Nykøbingvej 234.

Der er etableret almindelige udendørs lyskilder. Desuden vil der være lys i staldene i perioder, men ikke lyskilder, der vurderes at påvirke omgivelserne væsentligt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de landskabelige hensyn varetages, da der ikke opføres nyt byggeri i forbindelse med projektet.

3.2.4 Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier

Landskabelige værdier

Ejendommen er placeret i landzonen i et område, som i kommuneplan 2013-2025 er udpeget som jordbrugsområde med særlige naturværdier. Størstedelen af disse områder består af jordbrug i almindelig drift, og er generelt forbeholdt jordbrugserhvervet. Der må generelt ikke etableres tekniske anlæg, anlægges veje eller foretages indgreb, der kan forringe områdernes landskabs-, natur- og

kulturhistoriske værdier, mangfoldigheden af planter og dyr, deres levesteder og spredningsmuligheder.

Dog kan fritliggende og driftsmæssigt nødvendige anlæg i relation til jordbrugserhvervet tillades. Disse skal dog tilpasses beskyttelsesniveauet mest muligt.

Da udvidelsen på denne bedrift er vurderet i forhold til naturområder (se afsnit 2.4.1 vedr. naturvurdering), vurderes det, at bedriften er tilpasset ovenstående beskyttelseshensyn.

Landskabet omkring ejendommen er karakteriseret ved, at være relativt fladt med spredte læhegn og beplantninger, landbrugsejendomme, enkelte fritliggende huse og mindre landsbyer.

Smågrisestalden er bygget af betonelementer med søsten og gråt tag.

Gyllebeholder er lavet af betonelementer og uden overdækning.

Der skal med denne godkendelse ikke etableres nye bygningsanlæg, og på baggrund heraf er der ikke foretaget yderligere vurdering i relation til landskabelige værdier.

Kulturhistoriske værdier

Anlægget ligger uden for kulturmiljøer, bevaringsværdige landsbyer og fortidsmindebeskyttelseslinjer.

Naturmæssige værdier

Anlægget ligger inden for udpegningen af økologiske forbindelser. Ifølge kommuneplan 2013-2025 skal større tekniske anlæg og byvækst undgås inden for disse områder, eller anlægges så spredningsmulighederne ikke forringes. Ved større tekniske anlæg menes veje, jernbaner, bebyggelser og intensivt dyrkede arealer.

Der skal med denne godkendelse ikke etableres nye bygningsanlæg.

Geologiske værdier

For geologisk interesseområder gælder bl.a., at inden for de arealer, som er udpeget til Nationale Geologiske Interesseområder eller Regionale Geologiske Interesseområder, skal der tages særlige hensyn til geologien. Byggeri og anlægsarbejder, tekniske anlæg, skovrejsning, beplantning mv., som kan sløre landskabets dannelsesformer, skal søges udført på andre lokaliteter og kan kun finde sted, hvis der ikke kan findes et alternativ.

Staldanlægget ligger uden for geologiske interesseområder, og det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlig indflydelse på de geologiske værdier i området.

Rekreative værdier

Ejendommen ligger uden for friluftsområder.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrproduktionen ikke vil ændre på oplevelsen af landskabet i forhold til de nuværende forhold. Samtidig vurderes det, at det ikke vil have væsentlig indflydelse på udpegede kulturmiljøer eller hensyn til kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske-, rekreative værdier herunder økologiske forbindelseslinjer og lignende regionale udpegninger.

Samlet vurderes det, at det konkrete projekt ikke har en væsentlig virkning for de ovennævnte områder og værdier, og at udvidelsen er uden væsentlig landskabelig og visuel betydning for omkringboende.

3.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

3.3.1 Produktionsomfang, fleksibilitet og udnyttelse

Den ansøgte produktion er skitseret i nedenstående tabel.

Det er denne opdeling, der er forudsætning for ansøgningens lugt- og ammoniakberegninger. Der kan i den forbindelse henvises til bilag 1 "Situationsplan over driftsanlæg".

Tabel 2. Sammensætning og fordeling i staldafsnit.

Staldafsnit	Vægtinterval	Gennemsnitsvægt	Antal årsdyr	Sti-pladser	DE
Toklimastald Delvist spaltegulv	18-31 kg	24,5 kg	41.800	3.000	105,5

Beregning af DE er foretaget i husdyrgodkendelse.dk på baggrund af Bekendtgørelse nr. 1324 af 15.11.2016 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Fastsatte vilkår i afsnittet om staldindretning og drift fastlægger det maksimalt tilladte dyrehold på ejendommen. Enhver ændring ud over det, der er fastsat i vilkårene, kræver fornyet godkendelse. Det er dog tilladt, at mindske dyreholdet i forhold til det i vilkårene beskrevne uden ansøgning og godkendelse. Ved en evt. mindskelse af dyreholdet skal opmærksomheden dog henledes på, at efter 3 år med et lavere dyrehold bortfalder retten til at hæve dyreholdet til det i miljøgodkendelsen fastlagte niveau jf. kontinuitetsprincippet.

Der er stillet vilkår om, at hvis omregningsfaktorerne fra dyr til dyreenheder ændres, er det den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen blev meddelt, der skal tages udgangspunkt i. Herved fastholdes den produktion målt i antal producerede dyr, der på tidspunktet for godkendelse kunne forventes.

Endelig er der indsat vilkår om, at produktionen skal ske så jævnt over året som muligt. Med dette vilkår skal det sikres, at der ikke sker væsentlige udsving i lugtemissionen fra bedriften. Der vil naturligvis være små udsving i produktionen over året og sygdom o.l. kan nødvendiggøre større udsving i enkelte år, men vilkåret skal forhindre væsentlige tilbagevendende udsving, som kan føre til nabogener.

Fleksibilitet og udnyttelse

Der er ikke søgt om eller indbygget fleksibilitet i forhold til afvigelser/variationer i vægtintervaller eller trinvis udvidelse af produktionen.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at der ved opfyldelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlige virkninger på omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

3.3.2 Staldindretning og drift

Indretning af stalden er skitseret i foregående afsnit, og der skal ikke gennemføres ændringer af indretningen af stalden med denne godkendelse.

Der er stillet vilkår om, at staldindretningen skal svare til det ansøgte og renholdelse af den faste del af gulvet.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at staldindretningen og driften af stalden, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø.

3.3.3 Overbrusning og rengøring

Ansøger har beskrevet, at der på ejendommen er stor opmærksomhed på at renholde stalden og de omkringliggende arealer. En sideeffekt af godt indeklima er, at stalden lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Overbrusning i stalden følger de lovmæssige krav eller tilsvarende anordning til regulering af svinenes kropstemperatur.

Overbrusningen skal benyttes efter forskriften i Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin. I staldene bliver overbrusningen brugt til at styre dyrenes gøde adfærd og til nedkøling af dyrene i varme perioder og dermed renholdelse af stierne.

På varme dage kan intensiteten af overbrusningen øges.

Både iblødsætning og højtryksrensning er vandbesparende, og er at betegne som BAT (se senere afsnit omhandlende BAT).

Der er stillet vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inklusive gulv holdes tørre og rene, samt at stalden, ventilations- og foderanlæg holdes rene. Dette er begrundet i, at beskidte mekaniske anlæg kan medføre øget energiforbrug og eventuelt øgede lugtgener, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. God staldhygiejne vil være med til at forebygge eventuelle lugtgener og unødigt høj ammoniakfordampning. God renholdelse af omkringliggende arealer samt stalde kan være med til at mindske tiltrækning og opformering af skadedyr.

Vilkår om, at rester af foder og/eller husdyrgødning skal tilføres gyllebeholderen skal medvirke til, at der ikke er øget risiko for tiltrækning af skadedyr, eller forurening af området omkring anlægget.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår til renholdelse og god staldhygiejne vil anlægget ikke medføre væsentlige gener for omkringboende.

3.3.4 Ventilation

Stalden er med mekanisk frekvensstyret kombidiffus undertryksventilation med loftventiler. Der er separat styring på hver sektion, som styrer alt med varme/ventilation, overbrusning og alarm. Afkastene er 1 meter over taget.

Ventilationsanlægget er tilknyttet et alarmanlæg som aktiveres, hvis der er strømsvigt eller for høje temperaturer i stalden. Desuden vil nødventilationen igangsættes ved behov.

Ventilationsanlægget efterses og rengøres jævnligt, hvilket er med til at opretholde effektiv drift.

Kommunes vurdering

Guldborgsund kommune vurderer, at staldindretningen og driften af staldene samt ventilationsanlægget, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø. Samtidig vurderes det, at den anvendte praksis for overbrusning, vask og rengøring af stalde er medvirkende til at opretholde en god hygiejne i staldene.

3.3.5 Fodring

På ejendommen benyttes der tørfoder, som opbevares i fodersiloer.

Fordøjeligheden af fosfor i foderblandinger til svin er ofte lav, hvorved fosfor udskilles via gødningen. Den primære årsag til den lave fordøjelighed er, at op til 80 procent af fosfor i olie/proteinholdige frø og korn er bundet som fytat, hvilket er vanskeligt at fordøje for svin. Det er derfor nødvendigt, at enzymet fytase er til stede for, at den fytatbundne fosfor bliver tilgængelig for grisen. Der anvendes færdigfoder med ekstra fytase tilsat.

Ansøger har oplyst, at der fodres med foderoptimerede foderblandinger, hvor tildeling af N og P begrænses mest muligt, samt at der anvendes fasefodring på ejendommen.

Der udarbejdes foderplaner der i den forbindelse optimeres så tildelingen af N og P begrænses mest muligt. Man vil til en hver tid på ejendommen holde sig orienteret om nye muligheder i relation til bedre udnyttelse af næringsstofferne i foderet.

Management på bedriften stiler mod et minimum af spild af foderrester.

Som opfølgning på oplysninger i ansøgningen er der sat vilkår til fytase tilsætning og fasefodring af alle grisene, da dette er at betragte som BAT.

Der er i ansøgningsmaterialet ikke benyttet konkrete tilpasninger i forhold til fodring af grisene, og på baggrund heraf er der ikke fundet grundlag for yderligere vilkårsstillelse relateret til fodring.

Normtallene på ansøgningstidspunktet er for smågrise: 163,4 gram råprotein/FE, 5,2 gram fosfor/FE og et foderforbrug på 1,93 FE/kg tilvækst.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår til fodring, samt drift af ejendommen som beskrevet, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne i relation til fodring af grisene.

3.3.6 Ensilage

Der anvendes ikke ensilage på ejendommen, og der er således kommunens vurdering, at der ikke kan medføre en væsentlig påvirkning af omgivelserne fra ensilage på ejendommen.

3.3.7 Energi- og vandforbrug

Energiforbrug

Energi anvendes primært til ventilation, lys, foderanlæg, opvarmning, rengøring og gyllehåndtering.

Energiforbruget efter udvidelsen er baseret på ansøgers skøn.

Nedenstående tabel viser det nuværende og det for den ansøgte husdyrproduktions forventede energiforbrug.

Tabel 3. Energiforbrug

Type	Forbrug Nudrift	Forbrug Ansøgt drift
Elforbrug	75.000 Kwh	100.000 Kwh
Fyringsolie, stalde	3.000 Liter	3.000 Liter

Der er stillet vilkår om, at ventilatorer renholdes, drives og vedligeholdes således, at unødigt støj og energiforbrug undgås. De samme forhold gør sig gældende for foderanlæg og staldmekanik, som skal renholdes og serviceres således, at unødigt modstand forhindres og fejl udbedres.

For at holde øje med energiforbruget, er der stillet vilkår i afsnit omhandlende egenkontrol om, at der ved afvigelser i de årlige opgørelser skal gøres tiltag til at finde årsagen til et stigende forbrug og eventuelt gennemføres tiltag for at reducere forbruget.

Med hensyn til hvilke energibesparende tiltag der gennemføres på ejendommen, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at energiforbruget er tidssvarende i forhold til bedriftens produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af energibesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på omgivelserne.

Vandforbrug

Nedenstående tabel viser det nuværende og det for den ansøgte produktion estimerede vandforbrug jf. ansøger.

Tabel 4. Vandforbrug

Årligt forbrug i husdyrproduktionen	Forbrug nu drift (m ³)	Forbrug ansøgt drift (m ³)
Drikkevand (incl. spild)	1.850	2.400
Vand til vask af stalde	500	700
Vandforbrug i alt	2.350	3.100

Drikkevandsforbruget er beregnet af ansøger ud fra standard normer for vandforbrug i "Håndbog til driftsplanlægning 2015".

Ejendommen ligger i forsyningsområde Systofte- Nr. Ørslev Vandværk og forsynes herfra. Den øgede indvinding ligger på under 1.000 m³/år.

Det er vurderet, at det øgede vandforbrug ikke vil have væsentlig betydning for vandværket som både har time-, døgn- og samlet kapacitet til at følge den øgede vandmængde.

Ejendommen ligger ca. 1.200 m fra nærmeste vandværk (Systofte- Nr. Ørslev Vandværk). Kommunen har vurderet, at der på baggrund af afstanden ikke er væsentlige problemer med emission fra stald mv. og vandværkets luftindtag.

Der er stillet vilkår om, at der via egenkontrol skal holdes øje med vandforbruget og drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås. Dette er begrundet i, at fornuftig drift og vedligeholdelse skal danne baggrund for, at der ikke opstår forholdsmæssigt øget vandforbrug i form af spild. Øget forbrug ved spild kan have negativ indflydelse på opbevaringskapaciteten i gyllebeholderne og større vandforbrug end forudsat i godkendelsen.

Med hensyn til hvilke vandbesparende tiltag der gennemføres på ejendommen, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens produktion vurderet med udgangspunkt i normal. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af vandbesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet.

3.3.8 Spildevand, regnvand og vask af maskiner og sprøjteudstyr

Spildevand fra ejendommen omfatter vand fra overbrusning, rengøringsvand og drikkevandsspild i stalden. Dette vand indgår i beregning af opbevaringskapaciteten på ejendommen sammen med gylle fra dyrene. For kapacitetsberegningen henvises til afsnit 3.5.2.

Spildevand tilledt gyllebeholder udbringes sammen med husdyrgødningen på markerne.

Nedenstående tabel viser spildevandsmængder.

Tabel 5. Spildevandsmængder

Spildevandstype	m ³ /år for nudrift	m ³ /år for ansøgt drift	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	500	650	Gyllebeholder	Ingen

Der indgår ikke spildevand fra rensning af sprøjteudstyr og lign., da dette opbevares og håndteres fra anden ejendom.

Der er stillet vilkår om, at vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lignende skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder. Dette er krævet for at undgå at vand fra vask af ovenstående kan flyde til kloaker eller strømme til andre uhensigtsmæssige steder, hvor det kan forårsage forurening eller uønskede påvirkninger af omgivelserne.

Tagvand fra bygningen opsamles og ledes til dræn (se Situationsplan over driftsanlæg på bilag 1).

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen kan håndteres i overensstemmelse med bekendtgørelsens regler. Ligeledes vurderes det, at den samlede håndtering af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis, således at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge heraf.

3.3.9 Affald (døde dyr, fast og olie/kemikalie)

Døde dyr

Døde dyr opbevares i lukket container og døde smågrise i kølecontainer nord for gyllebeholder.

Opbevaringspladsen kan ses på oversigtskortet på Situationsplan over driftsanlæg på bilag 1.

Det forventes, at der vil være max ca. 15 døde dyr pr. uge, som afhentes til destruktion.

Håndtering af døde dyr på ejendommen er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr, og det forudsættes, at disse regler bliver fulgt. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. afhentningshyppighed samt placering og indretning af afhentningspladser.

Der er således ikke vurderet behov for vilkår om opbevaring og bortskaffelse af døde dyr.

Olie- og kemikalieaffald

Der opbevares ikke spildolie, motorolie, akkumulatorer og lignende på ejendommen.

Al håndtering af maskiner herunder sprøjteudstyr foregår fra anden ejet ejendom, hvor pesticider, kemikalier og kemikalierester opbevares.

Medicin opbevares i køleskab i servicerrummet, hvor desinfektionsmidler ligeledes opbevares.

På ejendommen forekommer der ingen opbevaring af klinisk/medicinsk affald (sprøjter, medicinrester m.v.), idet dette medtages/bortskaffes af dyrlæge eller gennem kommunal modtageordning.

Brugte sprøjter opbevares i kanylebokse og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ eller via dyrlæge.

Fast affald

Brændbart affald i form af tom emballage i plast, papir, pap og andet brandbart bliver opsamlet i container, hvorfra det bortskaffes via egen eller kommunal afhentningsordning.

Lysstofrør, elpærer, glas, spraydåser, kanyler, og batterier samles i kasser og bortskaffes via genbrugsplads.

Tabel 6. Affaldshåndtering

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	-	-	Kommunal modtagestation	ingen	13.02.08	06.01
Olietromle	-	-	Kommunal modtagestation	ingen	15.01.04	56.20
Blyakkumulatorer	-	-	Kommunal modtagestation	ingen	16.06.01	05.99
Spraydåser		Egen	Kommunal modtagestation	15	16.05.04	23.00
Kanyler i særlig beholder	Stald	Egen	Kommunal modtagestation	varierende	18.02.02	05.13
Tørbatterier – NiCd		-	Kommunal modtagestation	ingen	20.01.33	77.00
Tørbatterier – Kviksølv		-	Kommunal modtagestation	ingen	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Container	Egen	Kommunal modtagestation	Varierende mængder	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Container	Egen	Kommunal modtagestation	Varierende mængder	15.01.02	52.00
Bigbags af PE-plast	Container	Egen	Kommunal modtagestation	Varierende mængder	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer		Egen	Kommunal modtagestation	100	20.01.21	79.00
Jern og metal	Intet fast	Produkthandler	Produkthandler	varierer	02.01.10	56.20
Diverse brændbart inkl. tomme medicinglas	Container	Egen		Varierende mængder	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Glas	Intet fast	Egen	Kommunal modtagestation		20.01.02	51.00

Alt affald medtages fra ejendommen og sorteres på anden ejet ejendom.

Da affald er et meget reguleret område, vurderer Guldborgsund Kommune, at det ikke er nødvendigt at sætte særskilte vilkår om de mest almindelige forekomne affaldstyper. I de generelle bemærkninger efter vilkårene er der således blandt andet henvist til kommunens regulativer, som alle borgere og virksomheder er forpligtiget til at overholde. Dette gælder også i forhold til Guldborgsund Kommunes Erhvervsaffaldsregulativ.

Der henvises endvidere til bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, der overflødiggør vilkår om dette.

Der er sat vilkår om, at korrekt bortskaffelse af ejendommens farlige affald skal kunne dokumenteres f.eks. ved regninger fra godkendte transportører og/eller modtageanlæg. Dokumentation skal opbevares i 5 år.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der på basis af overholdelse af givne vilkår og generelle regulativer ikke bør være problemer med hensyn til håndtering af affald fra ejendommen. Affaldsopbevaring, håndtering og bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

3.3.10 Råvarer og hjælpestoffer (olie og kemikalier)

Olie/dieselolie

Der er ikke noget oplag af olie og kemikalier på ejendommen som følge af, at maskiner håndteres fra anden ejet ejendom.

Ansøger har oplyst, at der er en indendørs olietank til opbevaring af fyringsolie, som primært går til opvarmning af stalden (bilag 1: Situationsplan over driftsanlæg). Fyringsolie opbevares i lukket beholder på fast gulv uden afløb.

Der er ikke stillet særlige vilkår i forbindelse med opbevaring af fyringsolie, da dette er omfattet af olietanksbekendtgørelsen.

Pesticider/sprøjtemidler

Der er ikke stillet vilkår i forhold til håndtering af marksprøjte, da dette foregår fra anden ejendom.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de generelle regler ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af råvarer og hjælpestoffer.

3.3.11 Driftsforstyrrelser og uheld

Som eksempel på mulige risici og der af følgende driftsforstyrrelser eller uheld på ejendommen, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, er følgende angivet af ansøger:

- Utæthed i gyllebeholder
- Overløb af gylle

Største risiko for uheld vurderes at kunne ske i forbindelse med opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.

For at minimere risikoen for driftsforstyrrelser/uheld eller eventuelle gener og forurening ved uheld træffes følgende forholdsregler jf. ansøger:

- Gyllebeholderen er etableret således at bund og vægge er tætte, og de kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderen tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Gyllen røres kun op i forbindelse med udbringning.
- Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.
- Endvidere bemærkes, at anlægget er under dagligt opsyn. Alle medarbejdere vil desuden blive instrueret i forholdsregler i tilfælde af uheld.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for driftsuheld. Beredskabsplanen omfatter brand, overløb gylle, kemikalie/oliespild. Medarbejdere, ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen. Beredskabsplanen har en fast plads i servicerummet.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de beskrevne forholdsregler og tiltag i forbindelse med driftsforstyrrelser og uheld i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer. Samtidig hermed er de beskrevne relevante forholdsregler med til at sikre, at der ikke vil være væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge af uheld og driftsforstyrrelser.

3.3.12 Biaktiviteter

Der er ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

3.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

3.4.1 Ammoniak og natur

Beregningerne foretaget i ansøgningen viser, at husdyrbruget har en samlet meremission af ammoniak til omgivelserne, beregnet som summen af emissionerne fra hhv. stald og gyllebeholder. Beregningerne er baseret på oplysninger omkring typen af husdyrholdet, indretning af staldanlæggene, fodersammensætningen, brug af teknologier og opbevaring af husdyrgødningen. Ammoniakemissionen fra stald og lager er vist nedenfor:

Tabel 7. Ammoniakemission

Kilde til emission	Emission, ansøgt drift
Stalde	706,33 kg NH ₃ -N/år
Opbevaringslagre	158,89 kg NH ₃ -N/år
Samlet ammoniakemission	865,22 kg NH ₃ -N/år
Meremission fra anlæg	314,54 kg NH ₃ -N/år

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at den samlede emission fra anlægget stiger i forhold til den nuværende produktion som følge af udvidelsen af husdyrproduktionen.

Det generelle ammoniakreduktionskrav er vurderet i forhold til reference-systemerne, og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser, at kravet ved den angivne drift overholdes.

For yderligere uddybning af forhold og vurderinger i relation til følsom natur henvises til bilag 2 (Naturvurdering - § 11 miljøgodkendelse, Bøghave 3, 4800 Nykøbing F.).

3.4.1.1 Ammoniak og natur

Ammoniakfølsom natur

Kategori 1-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1-natur er på 0,0 kg N/ha, vurderer kommunen at projektet på Bøghave 3 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til naturtyperne er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

Kategori 2-natur

Den totale ammoniakbelastning fra den ansøgte produktion er beregnet til 0,0 kg N/ha for overdrevet. Da den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke er højere end 1,0 kg N/ha, vurderer kommunen, at projektet på Bøghave 3 ikke påvirker kategori 2-overdrevet væsentligt, og at der ikke skal stilles vilkår i forhold til naturområder omfattet af kategori 2.

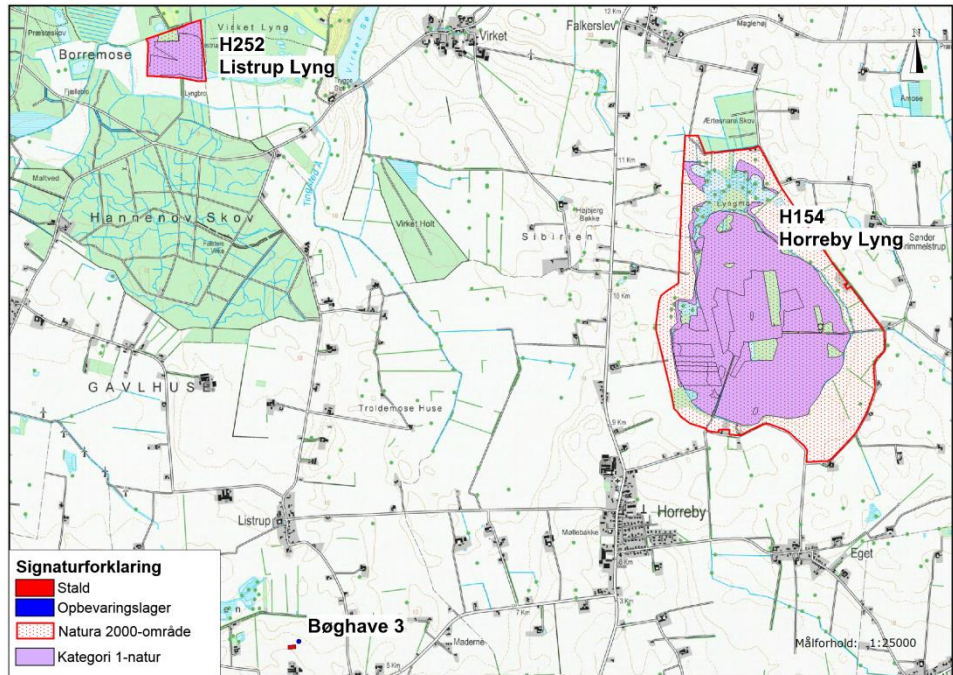
Kategori 3-natur

Udvidelse af dyreholdet på Bøghave 3 må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse naturområder.

3.4.1.2 Natura 2000

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Bøghave 3 er område nr. 175 Horreby Lyng og Listrup Lyng. Afstanden fra stald og lager ca. 4,2 km til Listrup Lyng og 3,2 km til Horreby Lyng, se kort 2.

Kort 2. Beliggenheden af kategori 1-natur i forhold til stald og lager på Bøghave 3.

Da totalbelastningen på nærmeste ammoniakfølsomme habitatnatur er på 0,0 kg N/ha, vurderer kommunen, at projektet på Bøghave 3 ikke i sig selv påvirker disse naturtyper, og at kravet til naturtyperne er overholdt.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 175 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Bøghave 3 beliggende udenfor Natura 2000-området *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

3.4.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

Bilag IV-padderne kan blive påvirket ved, at deres yngle- og rastesteder kan ændres som følge af merbelastning med kvælstof fra stald og lager. Ifølge ansøgningen er merdepositionen 0,1 kg N/ha såvel i søen som på engen. Da merbelastninger på mindre end 1 kg N/ha ikke medfører ændringer i naturtyperne jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning, vurderes det, at bilag IV-padderne yngle- og rastesteder ikke bliver beskadiget eller ødelagt ved gennemførelse af det ansøgte projekt.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus.

3.4.2 Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation. Vurderinger af lugt i forhold til omkringboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og ved udbringning af husdyrgødning indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres derfor primært ved hjælp af generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

I husdyrloven er der indbygget et beskyttelsesniveau for lugt i forhold til forskellige typer beboelse.

Lugtmissionen beregnes med udgangspunkt i forhold som: dyretype, kg dyr på stald (stipladser) og staldsystem. Derfor er der sat vilkår om, hvor mange dyr (stipladser), og ved hvilke vægtintervaller, der må være i stalden samtidig, da det er en forudsætning for beregningerne og deraf følgende vurderinger.

Der er beregnet geneafstande, som angiver krævede minimumsafstande fra forskellige beboelsestyper/områder til stalden før lugten vurderes til at være væsentlig. Lugten kan uden for disse afstande være registrerbar men vurderes ikke at være gengivende.

De beregnede geneafstande er angivet nedenfor i forhold til de aktuelle afstande.

Tabel 8. Lugtberegning fra husdyrgodkendelse.dk

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
+ Bøghave 1	0	FMK	124,24	103,36	124,24	103,36	244,50	Ja	Ja
+ Nykøbingvej 234	0	FMK	124,24	103,36	124,24	103,36	210,91	Ja	Ja
+ Nykøbingvej 232	1	FMK	220,85	183,74	220,85	183,74	383,05	Ja	Ja
+ Nykøbingvej 236	1	FMK	220,85	183,74	220,85	183,74	330,67	Ja	Ja
+ Horreby By, Horreby	0	FMK	392,87	326,86	392,87	326,86	2.257,83	Ja	Ja
+ Systofte By, Systofte	0	FMK	392,87	326,86	392,87	326,86	1.983,04	Ja	Ja

Enkeltbolig

Enkeltbolig forstås som en enkelt beboelsesbygning, som ikke er del af en ejendom med landbrugspligt efter landbrugslovens regler og heller ikke er ejet af driftsherren for det ansøgte anlæg.

Samlet bebyggelse

Ved samlet bebyggelse forstås, at der inden for en afstand af 200 meter fra en beboelsesbygning ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom.

Byzone

Byzone forstås som et eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.

Der er udpeget to beboelser/områder for hver kategori, og alle geneafstande er angivet ud fra "FMK lugtmodellen" i ansøgningssystemet som først begrænsende model.

Der gøres opmærksom på at geneafstanden er angivet i forhold til et vurderet lugtcentrum for stalden og til kanten af nærmeste udpegede bolig/boligområde. Derfor kan den aktuelle afstand til de forskellige områder godt være kortere end den beregnede geneafstand uden, at lugtgenekriterierne er overskredet.

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene er

overholdt, idet afstanden til henholdsvis byzone, samlede bebyggelser og enkeltboliger er større end de beregnede korrigerede geneafstande for alle udpegede bebyggelser/områder.

I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 75 DE inddrages. Der skal således tages højde for en kumulativ effekt, hvis andre husdyrbrug medfører lugtgener i samme punkt som det ansøgte staldanlæg. De beregnede geneafstande skærpes, hvis der ligger andre husdyrbrug indenfor 300 meter fra byzone/sommerhus-område, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller tættere end 100 meter på en enkeltbolig.

Staldanlægget på Nykøbingvej 234 ligger indenfor 300 meter fra samlet bebyggelse både med udgangspunkt i beboelsen på Nykøbingvej 232 og Nykøbingvej 236.

Der er derfor medregnet en kumuleret effekt fra dette staldanlæg, selv om der på godkendelsestidspunktet ikke er husdyrbrug på ejendommen.

Generelt i forhold til lugt

Lugtemissionen fra husdyrbruget er meget afhængig af, hvordan landbruget drives. Lugt fra gyllebeholdere og andre gødningslagre indgår ikke i lugtberegningerne, men disse kan bidrage med betydelige lugtgener ved uhensigtsmæssig drift. Der er derfor sat en række vilkår, der skal sikre mod lugtgener. Der er sat vilkår om, at omrøring af gyllen skal minimeres, og at flydelaget reetableres hurtigst muligt efter omrøring. Begrundelse for dette vilkår er, at der hovedsagligt vil komme lugtemission fra en gyllebeholder, når der omrøres eller pumpes gylle derfra.

For at mindske risikoen for lugtgener er der endvidere sat vilkår om, at omrøring af gylle først må ske umiddelbart før udkørsel, samt at omrøringen skal koncentrereres over så kort tid som muligt.

For gyllebeholdere med naturligt flydelag er der lovkrav om en logbog over flydelagets tilstand. Flydelaget skal min. 1 gang om måneden kontrolleres og resultatet af kontrollen skal noteres. Evt. udbedringer af flydelaget, samt omrøring og pumpning af gylle skal ligeledes noteres i logbogen.

Der er sat vilkår om at flydelaget på gyllebeholderne skal reetableres umiddelbart efter endt udbringning. Ved udbringning flere dage i træk skal udbedringen ske efter sidste udbringningsdag. Flydelaget kan evt. etableres med halm, letklinker eller lignende.

Der er endvidere indsat mulighed for, at der ved væsentlige lugtgener kan kræves undersøgelse af, hvordan disse kan begrænses, samt at der eventuelt kan stoppes for omrøring af gylle på lørdag samt søn- og helligdage. Samtidig er der stillet vilkår om, at der skal udarbejdes en handlingsplan for nedbringelse af lugtgener, hvis kommunen vurderer, at dette er påkrævet.

Disse vilkår er stillet for at kunne undersøge forholdene konkret på ejendommen, hvis det viser sig, at naboer og omkringboende føler sig væsentlig påvirket af lugtgener.

De stillede vilkår om god staldhygiejne, og renholdelse af ejendommen er ligeledes væsentlige for begrænsning af lugt fra ejendommen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at lovens minimumskrav til afstand til nærmeste beboelse, samlet bebyggelse samt byzone og sommerhusområde er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboer.

Der kan naturligvis forekomme lugt i forbindelse med omrøring og udbringning af gylle. Ved overholdelse af de fastsatte vilkår, er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at omkringboende ikke vil blive væsentlig generet af øget lugt fra ejendommen.

3.4.3 Fluer og skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr foregår igennem forebyggelse, det vil sige ved regelmæssigt oprydning og renholdelse. Ved at renholde og rydde op forebygges forhold, der tiltrækker skadedyr, og hvor disse har gode betingelser for formering.

Efter behov bekæmpes fluer i henhold til retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Der er sat vilkår om effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse med Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, og retningslinjerne må betragtes som minimumskrav. Retningslinjerne giver frit valg mellem biologisk bekæmpelse med rovfluer og snyltehvepse eller kemiske bekæmpelsesmidler. Ud fra et renere teknologisynspunkt er biologisk bekæmpelse at foretrække, men effekten af den biologiske bekæmpelse er meget afhængig af staldtypen. P.t. er der ikke belæg for at sige at biologisk bekæmpelse er BAT. Vi må derfor sætte kravet til effekten og lade det være op til den driftsansvarlige at vælge metoden.

På ejendommen gennemføres forebyggende foranstaltninger og der er aftale med Kiltin om bekæmpelse af rotter.

Der er stillet vilkår om, at der skal gennemføres en effektiv rottebekæmpelse, for at undgå opformering af rotter på ejendommen. Rottebekæmpelsen består som tidligere nævnt i, at der generelt opretholdes en god orden og hygiejne, således at rotternes levemuligheder reduceres. Rottebekæmpelsen skal ske i overensstemmelse med Bekendtgørelse om Forebyggelse og bekæmpelse af rotter mv. (Bek. Nr. 913 af 27. juni 2016) samt retningslinjerne fra Naturstyrelsen og Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Bekæmpelse skal gennemføres af autoriseret firma eller gennem den kommunale ordning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der generelt i forbindelse med dyrehold kan forekomme gener fra skadedyr (mus, rotter mv.), som skal afhjælpes samt gener i form af fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at imødegå unødige gener.

3.4.4 Transport

Arbejds kørsel til og fra husdyrproduktionen sker via Bøghave og til- og frakørselsveje er anført på bilag 1. Situationsplan over driftsanlæg.

Hovedparten af transporterne udgøres af transporter med levering og afhentning af smågrise samt levering af foder og udbringning af husdyrgødning.

Transporterne med husdyrgødning er sæsonbetinget, mens transport af grise og levering af foder er 1-2 gange ugentligt.

Antallet af transportere bør betragtes som retningsgivende, da der er tale om levende organismer, hvor udbytter kan svinge hen over året.

Udkørsel af husdyrgødning er sæsonbetinget til forår og efterår. Disse transportere kan kun i begrænset omfang planlægges, idet de skal foregå, når vejret tilsiger det.

På dage med gyllekørsel kan der være omfattende trafik med deraf følgende støjgener. Det tilstræbes, at kørslen bliver holdt på hverdage indenfor normal arbejdstid 7.00-18.00, men i højsæsonen vil der være øget trafik på og omkring ejendommen udenfor de anførte tidspunkter. Reglerne for udkørsel af husdyrgødning vil blive overholdt.

De øvrige transportere er derimod jævnt fordelt over året og har et omfang, der ikke forventes at give væsentlige gener. En del af disse transportere kan planlægges, men en del er bestemt af transportøren og ikke af ansøger.

Transportere kan være en væsentlig kilde til støj og mulige gener for omkringboende.

For at mindske risikoen for gener i forbindelse med transportere med tung trafik, er der sat vilkår om, at disse så vidt muligt skal planlægges til hverdage mellem kl. 7.00 og 18.00. Herudover kommer afvigelser ved udbringning af husdyrgødning og transport af dyr.

Nedenstående tabel viser en oversigt over omfanget af anslåede transportere angivet af ansøger:

Tabel 9. Transportere

Transportere	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/ år	Kapacitet pr. transport	Transport- middel	Antal/ År	Kapacitet pr. transport	Transport- middel
Transport af tilskudsfoeder	52	12-36 tons	Lastbil	52	12-36 tons	Lastbil
Levering dyr	47	varierende	Traktor	104	350	Lastbil
Afhentning dyr	52	varierende	Lastbil	60	700	Lastbil
Afhentning af døde dyr	52	-	Lastbil	52	-	Lastbil
Udbringning husdyrgødning	88	25 tons	Traktor	136	25 tons	Traktor
Affald	0		Lastbil	0	-	Lastbil
Transportere i alt	291			404		

Der forventes i gennemsnit ca. 1 transport pr. dag, og tomgangskørsel forsøges undgået.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at omfanget af transporter ikke antager et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området.

Støj og rystelser i forbindelse med transporter vil dog altid være afhængig af, i hvilke omfang landmanden forstår at vise hensyn, det vil sige måden der køres på og tidspunktet.

3.4.5 Støj fra anlæg og maskiner

Støj fra driftsanlægget vil kunne forekomme fra dyr og staldmekanik (foderanlæg, kompressor og ventilation) samt interne og eksterne transporter til og fra ejendommen.

Der vil være spidsbelastninger af støj i forbindelse med ind- og udlevering af grise. Derudover vil der være almindelig støj fra den daglige pasning af grisene.

Støj fra driftsanlægget kan deles i to, dels periodisk støj f.eks. fra transport af dyr og foder samt afhentning af gylle og dels støj af mere vedvarende karakter fra ventilations- og foderanlæg.

I modsætning til lugt, fluer, støv og lignende er der helt klare retningslinjer for måling af støj og dermed for fastsættelse af grænseværdier for, hvornår en gene er væsentlig eller uvæsentlig. Grænseværdierne skal ikke overholdes på landbrugsarealer, men i skel til nabobeboelsernes opholdsarealer.

Grænseværdierne for forskellige områdetyper fremgår af vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder.

Ved naboerne rundt om husdyrbrug er der normal praksis, at der skal fastsættes støjgrænser svarende til områdetype 3: Områder for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder (bykerne).

Ved vurdering af om anlægget vil kunne overholde støjgrænserne, er der taget hensyn til anlæggets placering og afstande til naboer.

I det omfang det er muligt, vil alle støjende aktiviteter blive lagt indenfor normal arbejdstid fra 7.00-18.00. Dog kan der forekomme afvigelser i forbindelse med transport af dyr og husdyrgødning.

Foderanlægget er i drift fra 6-18 dagligt med kontinuert automatisk udfodring. Der anvendes færdigblandet foder, og foderanlægget er således kun til transport af foder.

Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødigt tomgangskørsel undgået.

Der er indsat vilkår om maksimalt tilladelig støj og vilkår om, at der kan kræves udført støjmåling og/eller -beregning. Kontrol af støjen vil kun komme på tale, hvis der opstår begrundet mistanke om, at de fastsatte maksimale støjgrænser er overtrådt.

Miljøgodkendelsen omfatter kun de støjende aktiviteter, der er direkte knyttet til husdyrproduktionen. Dvs. at markdriften ikke indgår i en evt. støjmåling/-beregning, kørsel på offentlig vej indgår heller ikke. Derimod indgår kørsel med gylle, foder o.l. inde på selve husdyrbruget.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af afstande til omkringboende og overholdelse af de stillede vilkår, at støjen fra anlægget vil kunne overholde Miljøstyrelsens retningslinjer. På baggrund heraf vurderer kommunen, at støj fra ejendommen ikke forventes at give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende.

3.4.6 Støv fra anlæg og maskiner

Støv forekommer primært i forbindelse med håndtering af halm og foder samt kørsel med traktor og maskiner.

Håndtering af foder foregår indendørs i foderladen, og udfodringen foregår i lukkede systemer, hvilket bidrager til reduktion af støvgener.

Ved fornuftig håndtering af halm og foder og forsigtig kørsel forventes der ikke at være væsentlige støvpåvirkninger uden for ejendommen og dermed ingen væsentlige støvgener for de omkringboende.

Der vil være støv fra dyrene, men ved omhyggelig management vil det ikke være væsentlige mængder, som forlader stalden.

Der er sat vilkår om, at driften af anlægget ikke må medføre støvgener uden for ejendommens areal, da dette vil kunne opfattes som en væsentlig gene for omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige støvgener for omkringboende. Ved denne vurdering er der taget hensyn til afstanden til omkringboende. Dog henvises til god landmandspraksis. Al transport til og fra ejendommen skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel. Samtidig skal alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

3.4.7 Lys

Der vil være et vist lysudfald fra bygningens vinduer samt fra udendørsbelysningen ved udleveringsrampe og ved foderindlevering.

Der er indsat vilkår om, at det ved indretning og drift af husdyrbruget skal sikres, at naboer ikke generes af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende, trafikanter eller landskabelige hensyn. Der er ved denne vurdering taget hensyn til afstand til omkringboende og placering af lyskilder specielt udendørs.

3.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBETING

3.5.1 Gødningstyper og mængder

Gødningsproduktionen på ejendommen er beregnet ud fra nyeste gældende normtal 2016 udgivet af Århus Universitet og består af gylle.

Tabel 10. Produceret husdyrgødning

Dyretype	Antal	Gødningstype	Normtal (t/dyr)	Vægtinterval	Korrektion vægtinterval	Gylle (t/dyr)
Smågrise	41.800	Gylle	0,132	18-31 kg	0,5897	3.254

*Normen er ganget med faktor 0,5897 da vægtintervallet er 18-31 kg i forhold til norm 7,0-31 kg. Gylle er angivet i m³, og det antages, at 1 ton gylle svarer til 1 m³.

Den årlige produktion af kvælstof og fosfor i gyllen på ejendommen i ansøgt produktion fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 11. Næringsstofindhold i gylle

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	Udnyttelses %	DE
Gylle	11.096	2.975	75	105,5

Beregningerne i ansøgningen er udført under forudsætning af, at gødningen håndteres som gylle. For at sikre, at beregningsforudsætningerne for ammoniak fra stalde og lagrer fastholdes, er der sat vilkår om, at stalden er indrettet som angivet, og at husdyrgødningen håndteres som gylle.

Ønskede fysiske ændringer i staldindretningen skal forelægges Guldborgsund kommune til vurdering for eventuel godkendelsespligt inden ændringerne foretages.

Kommunes vurdering

Guldborgsund kommune vurderer, at overholdelse af de givne vilkår medvirker til, at forudsætningerne for beregningerne, som ligger til grund for miljøgodkendelsen holder. Det vurderes derfor, at der ikke vil være væsentlig risiko for øget påvirkning af omgivelserne med næringsstoffer end antaget og vurderet i de enkelte afsnit af miljøgodkendelsen.

3.5.2 Flydende husdyrgødning, opbevaring

Der er gylleproduktion i staldanlægget, og gyllen ledes via fortank til gyllebeholder.

Ifølge den medsendte kapacitetserklæring og det foregående afsnit er den årlige produktion af flydende husdyrgødning på 3.254 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra stalde.

Der opsamles ikke regnvand fra befæstede arealer som afleder vand.

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en gyllebeholder på 3.500 m³ på ejendommen, hvilket svarer til 12,9 måneders opbevaring. Beholderen er fra 2006, udgør i beregningerne 100 % af lagerandelen og overdækkes med naturligt flydelag. Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om tilstrækkelig opbevaringskapacitet vil normalt svare til mindst 9 måneders tilførsel. Retningslinjerne er således overholdt, og kommunen vurderer at gødningen vil kunne opbevares forsvarligt og uden risiko for overløb.

Der er fastsat vilkår om, at der på ejendommen som minimum skal være en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneder. Begrundelsen for dette vilkår er, at anbefalingerne jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen kun er vejledende og ikke et krav. Da opbevaringskapaciteten er afgørende for sikkerhed i forbindelse med opbevaring af gødning og medvirkende til at sikre mulighed for hensigtsmæssig udbringning af husdyrgødningen er det fastholdt i vilkår.

Opbevaringskapaciteten er vurderet tilstrækkelig til det ansøgte dyrehold, og kan ikke ændres uden anmeldelse/ansøgning. Kommunen har vurderet, at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår i relation til opbevaringskapaciteten, da det forventes at krav og anbefalinger i husdyrgodkendelsen overholdes.

For at sikre, at der kan ske en forsvarlig overpumpning af gylle til og fra gyllebeholder, samt til gyllevogn, er der sat vilkår om, at der skal benyttes gyllevogne med egen påmonteret pumpe med returløb.

Alternativt skal der være læsseplads ved gyllebeholderne. Evt. læsseplads skal udføres i henhold til Landbrugets Byggeblad for læsseplads for gyllevogne GR-nr. 103.11-2 fra juli 1987. Afløbet/pumpebrønden skal være dimensioneret således, at også et større spild kan opsamles, hvilke der er stillet vilkår om. For at sikre, at læssepladsens opsamlingskapacitet ikke er opbrugt af regnvand, er der ligeledes vilkår om, at pumpeump tømmes for regnvand før der foretages overpumpning af gylle. Læssepladsen skal renses ved arbejdsdagens ophør de dage, hvor der afhentes gylle. Rensningen skal være så grundig, at regnvand, der falder på pladsen ikke forurenes med gylle, men frit kan løbe ud over kanten og sive ned.

For at minimere risikoen for udslip af gylle i forbindelse med pumpning er der sat vilkår om, at der ved enhver overpumpning mellem gyllebeholder og -vogn skal være opsyn med overpumpningen. Kravet er stillet, for at forhindre, at der sker forurening med gylle, ved at vognen overfyldes eller andre uheld.

Der foretages ikke behandling af husdyrgødning i form af separationsanlæg, beluftning, forsuring eller lignende på ejendommen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlig risiko for påvirkning af omgivelserne i relation til opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.

3.6 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT-bedst tilgængelig teknologi og eventuelt reducere miljøbelastningerne fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT.

Det niveau miljøbelastningen kan nedbringes til ved hjælp af BAT supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau. Beliggenheden af bedriften i et særligt følsomt område skærper ikke kravet til BAT.

BAT kravene er derimod forskellige for nybyggeri, hvor moderne teknologi ofte kan implementeres forholdsvis billigt, og for eksisterende byggeri, hvor implementering kan være dyr eller ligefrem umulig.

Der er i denne miljøgodkendelse tale om udvidelse i eksisterende anlæg bestående af smågrisestald og gyllebeholder.

Følgende områder vurderes i forhold til BAT:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager, som kan begrænses gennem staldindretning, teknologier i staldene, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning.
- Fosfor indhold i husdyrgødningen grundet fodersammensætningen.
- Forbrug af vand og energi
- Management
- Støj
- Lugt

3.6.1 Ammoniak og anvendelse af BAT

Ammoniakemission fra anlægget kan mindskes ved at begrænse dyrenes udskillelse af kvælstof, begrænse tabet af ammoniak fra husdyrgødningen eller at opsamle ammoniak fra luften ved rensning. Dette kan gennemføres ved, at anvende forskellige teknikker/teknologier hver for sig, eller i kombination med hinanden.

Ved kommunens vurdering af anvendelse af BAT er der taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens (MST's) udmeldinger/vejledninger i form af beregnede teoretiske emissionsgrænseværdier¹. Ved denne vurdering er der taget udgangspunkt i MST's gældende teknologiblade/teknologiliste for eksisterende anlæg på godkendelsestidspunktet.

MST har i forbindelse med eksisterende anlæg fastlagt vejledende emissionsgrænseværdier, som kan efterleves uden væsentlige ændringer af staldanlægget. Ved fastlæggelse af disse niveauer har MST taget udgangspunkt i den metodiske tilgang, som er anvendt ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdierne for nyanlæg, herunder vurdering af hvilket omkostningsniveau, der kan betragtes som proportionelt.

Med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning er det vurderet, at der skal leves op til en emissionsgrænseværdi for ammoniak svarende til **1.022 kg NH₃-N pr. år**.

Der er således stillet krav til ansøger om, at der skal leves op til dette niveau, da det er vurderet som værende BAT for den pågældende bedrifts anlæg.

Ansøger har med udgangspunkt i de nævnte staldindretninger ikke haft behov for at tilvælge specifikke teknologier til opfyldelse af emissionsgrænseværdien. Jf. beregning i version 2 af ansøgningsskema 80523 vil der ved den ansøgte produktion være en samlet ammoniakemission på **865 kg NH₃-N pr. år** fra stald og lager.

Dette betyder, at der leves op til det beregnede krav om maksimal ammoniakemission i forhold til anvendelse af BAT på 1.022 kg NH₃-N.

---

¹ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af smågrise (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

For at sikre, at ansøger i praksis lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for ammoniak, som er vurderet opnåeligt ved BAT, er der fastlagt relevante og nødvendige drifts- og egenkontrollsvilkår i godkendelsen.

Det betyder konkret for denne godkendelse, at der er stillet vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives som ansøgt.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at ansøger har valgt teknikker og teknologier, der lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for anlægget som helhed.

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg, og at der er indført BAT i det omfang, at kommunen vurderer det proportionelt i det konkrete tilfælde, hvor der er taget hensyn til den pågældende husdyrproduktion og størrelse.

Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyntagen til, om beskyttelsesniveauer udstykket i husdyrloven er overholdt.

3.6.2 Fosfor og anvendelse af BAT

Ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, skal der, som for ammoniak, findes et passende balancepunkt mellem de forskellige miljøpåvirkninger og de dertil svarende omkostninger.

Med udgangspunkt i MST's udmeldinger har kommunen baseret fastlæggelse af grænseværdien for fosfor ud fra optimering af fosforudnyttelsen hos grisene, da denne teknik vurderes at være omkostningsneutral. Niveaue kan opnås med en kombination af fasefodring, brug af mikrobielt fytase, brug af mineralske fosforkilder med høj fosfortilgængelighed og valg af basisfodermidler med lavt indhold af fosfor.

Fastlæggelse af grænseværdien for fosfor er gennemført, som det fremgår af nedenstående, og der er fulgt tilnærmelsesvis samme fremgangsmetode som ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdi for ammoniak.

Med udgangspunkt i de nyeste udmeldinger fra MST har kommunen lavet en vurdering af, hvilket niveau af kg P ab lager pr. DE, det vil være proportionelt for de forskellige dyregrupper at overholde.

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at overholde den fra MST udmeldte grænseværdi svarende til 29,2 kg P ab lager pr. DE.

I den ansøgte drift bliver grænseværdien for den maksimale mængde fosfor i husdyrgødningen ab lager på:

$$29,2 \text{ kg P pr. DE} * 105,5 \text{ DE} = \mathbf{3.081 \text{ kg P ab lager pr. år}}$$

Der er vurderet proportionelt, at stille krav om overholdelse af en grænseværdi for fosfor på 3.081 kg P ab lager.

I ansøgt drift er der beregnet en samlet mængde fosfor i husdyrgødningen på 2.975 kg P ab lager pr. år jf. version 2 af ansøgningskema 80523.

Guldborgsund Kommune vurderer, at den ansøgte produktion lever op til den fastlagte grænseværdi for fosfor i relation til overholdelse af BAT.

Kommunens vurdering

Samlet set vurderer kommunen at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse fosforudledningen fra husdyrholdet, og der er indført BAT i det omfang at kommunen har vurderet det proportionelt. Brug af fasefodring og tilsætning af fytase er fastholdt i vilkår.

3.6.3 Forbrug af energi og vand

Anvendelse af ressourcerne vand og energi skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Forbruget af vand og energi afhænger dog betydeligt af den enkelte ejendom og driftsmæssige forhold på denne. Der er derfor ikke fastlagt egentlige grænseværdier for disse parametre fra MST's side. Forbruget kan desuden afhænge betydeligt af, hvilke teknologiske løsninger der anvendes til begrænsning af andre forureningsparametre.

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at anvende lavenergibelysning, optimere udformningen af ventilationssystemet, gennemføre eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring i stalde, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation. I forhold til vandforbruget er det ifølge BREF-dokumentet BAT at rengøre stalde og inventar med højtryksrensning efter hver produktionscyklus, at foretage kalibrering af drikkevandsanlæg for at undgå spild, at registrere vandforbrug samt at finde og reparere evt. lækager og benytte drikkenipler over trug.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger til begrænsning af energi- og vandforbruget:

Energibesparende foranstaltninger:

Belysning:

- Der bruges i videst mulig omfang energisparepære/lavenergi belysning.
- Lamper rengøres jævnligt.
- Lyset er tændt i forbindelse med fodring og ophold i staldene. Fodring og ophold i staldene sker typisk i perioden 6-18, og i den periode vil lyset være tændt minimum 8 timer dagligt.
- Det skal understreges at tidspunkterne for lys er vejledende, og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

Transport:

- Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transporter.

Ventilation:

- Staldene etableres med kombidiffus undertryksventilation. Der er separat styring på hver sektion, som styrer alt med varme/ventilation, overbrusning og alarm. Afkastene er 1 meter over taget. Ventilationen er frekvensstyret.

Vandbesparende foranstaltninger

- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand. Der etableres vandure/biure, hvor vandforbruget følges.
- Vandforbruget minimeres ved, at der bruges drikkenipler over fodertruget. Dermed opsamles det vand der spildes, og der anvendes kun præcist det drikkevand grisene tapper.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrensere og i blødsætning, når staldene rengøres.
- Stophaner på vandslanger.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer med udgangspunkt i BREF-dokumentet, at der anvendes BAT inden for dette område. Det er BAT gennemføres installationer løbende kontrolleres og vedligeholdes, og at spild mindskes mest muligt. Samtidig vurderes det som BAT, at der gennemføres registreringer af forbruget, og at defekter identificeres og udbedres. Yderligere er det BAT, at der ved udvælgelse af udstyr er fokus på besparende egenskaber.

3.6.4 Management

Management skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Management handler i høj grad om de elementer, som er en naturlig del af driftslederens tilrettelæggelse af driften af husdyrbruget, og er derfor en meget vigtig del af BAT.

Jf. MST's vejledning og BREF-dokumentet kan det betragtes som BAT, at registrere forbruget af energi og næringsstoffer i produktionen, herunder fastlægge mål for husdyrholdets næringsbehov i forhold til forventet tilvækst, udarbejde foderplaner, der sikrer en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer og følge foderforbruget løbende. Disse elementer indgår i dansk husdyrproduktion gennem fastlæggelse af retningsgivende normer for husdyrholdets næringsbehov. Tilsvarende kan det betragtes som BAT, at søge at opnå størst mulig udnyttelse af næringsstofferne i både husdyrgødning og handelsgødning gennem gødningsplanlægning og gødningsregnskaber - elementer som allerede er implementeret i dansk lovgivning.

Endvidere betragtes det som BAT at sikre, at ansatte har den nødvendige uddannelse, samt at der forefindes beredskabsplaner på husdyrbruget, der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger i relation til management:

Medarbejdere

- De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der bliver udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskylleudstyr. Derudover er der konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

SIDE 42/51

Beredskabsplan

- Der er udarbejdet beredskabsplan for driftsuheld. Beredskabsplanen omfatter brand, overløb af gyllebeholder samt kemikalie/olieudslip. Medarbejdere er vejledt i beredskabsplanen, som har fast plads i servicerummet.

Daglige tilsyn

- Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer, når der er nødvendigt. Hvis der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget, som udføres af kompetent personale.

Gyllebeholder

- Gødningsbeholder følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

Renoveringsplan for driftsudstyr og staldbygninger

- Bygninger og driftsinventar bliver løbende renoveret. Der er opmærksomhed på, at investere i mere energibesparende modeller i forbindelse med udskiftning af elforbrugende udstyr.

Rengøring og desinficering

- Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. En side effekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Overbrusning i svinestalde

- Følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder og handelsgødning.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges

Der er stillet vilkår om, at bedriften skal drives som oplyst i ansøgningsmaterialet. Derudover er der stillet en række vilkår, som allerede er omtalt i de foregående afsnit, som er med til at fastholde godt landmandskab. Det drejer sig om vilkår om renholdelse, vedligeholdelse, oplysning til medarbejderne m.m. Dertil kommer vilkår om altid at overveje BAT ved investeringer i teknologi, maskiner, inventar m.m.

Der er desuden stillet vilkår om, at alle der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen, hvilket vil være med til at sikre, at godkendelsens vilkår bliver overholdt og fulgt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at bedriften med de angivne forhold omkring staldindretning, foder, opbevaring/behandling/udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi samt efterlevelse af stillede vilkår, lever op til BAT-niveauet inden for området management.

3.6.5 Støj og lugt

Forhold omkring gener i relation til støj og lugt, og anvendelse af BAT skal vurderes med udgangspunkt i lokale forhold, og der er ikke fastsat branchespecifikke grænseværdier for denne parameter.

De lokale forhold er vurderet i tidligere afsnit af denne godkendelse, og det er af kommunen vurderet, at alle gældende krav jf. husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse af overholdt.

Kommunens vurdering

På baggrund heraf vurderer Guldborgsund Kommune, at der er anvendt BAT i relation til disse parametre på bedriften.

3.6.6 Opbevaring og behandling af gødning

Jævnfør BREF er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderne skal tømmes jævnligt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt, og der bør kun omrøres i gyllen umiddelbart før tømning af beholderen.

Endvidere er det BAT at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag, der er etableret med snittet halm eller tilsvarende.

De danske byggeblade for gyllebeholdere sikrer beholdernes stabilitet, tæthed og styrke. Endvidere sikrer de danske krav om beholderkontrol, at der er jævnligt tilsyn med beholdernes tilstand. Der er endvidere lovkrav om overdækning enten med flydelag eller telt/låg.

Den eksisterende beholder vil følge de generelle regler for flydelag og logbog over flydelaget. I godkendelsen er der sat krav om, at omrøring begrænses mest muligt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der med de tidligere omtalte vilkår vil indretning og drift af gyllebeholderen er sikret, at opbevaring af gødning lever op til BAT-kravene.

3.6.7 Samlet vurdering af anvendelse af BAT

Guldborgsund Kommune vurderer med udgangspunkt i de gennemførte beregninger og vurderinger, at bedriften vil blive drevet i overensstemmelse med princippet om BAT. Samtidig vurderer Guldborgsund Kommune, at de stillede

vilkår tager hensyn til de tekniske muligheder og proportionalitetsprincippet. Ved denne vurdering er der således taget hensyn til husdyrbrugets type og størrelse. Ved den samlede vurdering er der så vidt muligt vurderet på eventuelle vekselvirkninger mellem forureningsparametre.

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at leve op til en maksimal ammoniakemission fra stald og lager svarende til 1.022 kg NH₃-N pr. år. For fosfor er der ligeledes vurderet et proportionelt fosforniveau på 3.081 kg P ab lager svarende til ca. 29,2 kg P ab lager/DE.

Det er vurderet, at ansøger har redegjort for tilvalg og fravalg af teknologier.

Derudover er der stillet et generelt vilkår om, at tænke renere teknologi og BAT ind ved indkøb af ny teknologi, maskiner og inventar mm. samt ved optimering af produktionen, herunder mindre forurenende råvarer, processer og andet.

Samlet set vurderes det, at ansøger har levet op til krav om anvendelse af BAT for de forskellige forureningsparametre i et omfang, som er vurderet proportionelt i forhold til den konkrete produktion.

3.7 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

3.7.1 Alternative løsninger

Da udvidelsen finder sted i eksisterende bygninger er der ikke vurderet på væsentlige alternativer, med undtagelse af nedenstående 0 alternativ.

3.7.2 0-alternativ

Ansøger har beskrevet følgende i forhold til 0-alternativ:

0-alternativet er lig med ingen produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da det er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige og samfundsmæssige konsekvenser, det giver.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på ejendommen, ikke påvirker lokalområdet væsentligt. Et 0-scenarie vil også betyde, at der ikke skal udarbejdes en miljøgodkendelse med de forbedringer i forhold til miljøet, der er forbundet hermed. Samtidig vil en

løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af bedste tilgængelig teknik ikke finde sted.

3.8 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Følgende egenkontroller gennemføres jf. oplysninger fra ansøger:

- Gødningsbeholder følger reglerne for kontrol min. hver 10 år.
- En gang årligt udarbejdes "Gødnings- og husdyrindberetning" samt "Mark og gødningsplaner", begge dele anvendes til dokumentation af husdyrholdets størrelse og forbrug af gødning.

Foruden de nedenfor nævnte forhold henvises til afsnit om management mm.

I vilkårene er der stillet krav om dokumentation for følgende forhold:

- Besætningens produktionsniveau
- Brug af fasefodring og fytase
- Korrekt bortskaffelse af farligt affald
- Det årlige forbrug af el, vand og fyringsolie, med forklaring på eventuelle udsving mm.
- Driftsuheld og andre væsentlige uregelmæssigheder i driften

Dokumentationen for egenkontrollen skal have en sådan form, at den tydeligt viser, at vilkårene i miljøgodkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Dokumentation for overholdelse af vilkårene skal opbevares i mindst 5 år. Guldborgsund Kommune skal ved tilsyn og kontrol have adgang til den nævnte dokumentation.

Alle vilkår er stillet for at sikre, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen og frivillige tiltag gennemføres og overholdes. Dette vurderes nødvendigt, da det danner grundlag for vurdering af, at ansøgte produktion ikke vil få væsentlig indflydelse på miljøet eller omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol og overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at de givne forudsætninger for miljøgodkendelsen overholdes. Samtidig foreligger dokumentationen i en form, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

3.8.1 Beredskabsplan

Der er med fremsendelse af ansøgning sendt en beredskabsplan. Se bilag 3. Beredskabsplan.

Der er indsat vilkår om, at der skal forefindes en beredskabsplan på ejendommen. Beredskabsplanen skal opbevares således, at der er let adgang til den, samt at alle ansatte er bekendt med dens placering og indhold. Derudover er der sat vilkår om, at planen jævnligt (min. 1 gang årligt) gennemgås og justeres, hvis der er

sket ændringer. En beredskabsplan er ikke et decideret lovkrav, men det foreslås i Miljøstyrelsens vejledning til husdyrloven.

Guldborgsund Kommune har vurderet, at det kan være en god ide at kræve udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med miljøgodkendelsen. I den forbindelse skal det pointeres, at der ikke forventes et stort værk. Det skal være en kort oversigt, som viser, at landmanden har gennemtænkt de mest sandsynlige former for uheld, og hvordan der bør reageres i de forskellige scenarier.

Udarbejdelsen af beredskabsplanen skal også være med til at gøre det helt klart, at Guldborgsund Kommune ALTID skal orienteres om forureninger. Herved skabes der mulighed for at vurdere, om der skal træffes forholdsregler for at sikre miljøet mod yderligere skader som følge af forureningen.

Et væsentligt punkt i beredskabsplanen er således listen over hvem, der skal alarmes, hvornår og hvordan. Et andet væsentligt punkt er et oversigtskort, der viser placering af olietanke, kemikalieoplag, evt. gasflasker/trykbeholder og afløbsforhold. Oversigtskortet skal hænge udendørs, gerne flere steder på bedriften til orientering for Lolland-Falster Brandvæsen. Kortet skal sikre, at Brandvæsenet kan træffe de rigtige beslutninger om evt. nedkøling af trykflasker, afspærring af kloaker, advarsel om giftig røg m.m., selv hvis der ikke er stedkendt personale på bedriften.

Det er yderligere uddybet i vilkår.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den udarbejdede beredskabsplan indeholder de elementer, der er nævnt ovenfor. Herved vurderes det, at ved korrekt brug og opdatering af beredskabsplanen, vil der i tilfælde af uheld eller lign. på ejendommen være mulighed for at reducere eventuelle konsekvenser heraf.

3.9 HUSDYRBRUGETS OPHØR

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet.
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen.
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren.
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug.
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter.
- Gylletanken vil blive fjernet, når den ikke længere er brugbar for denne eller anden bedrift.

I forbindelse med nedlukning af produktionen er der stillet vilkår om, at der skal fremsendes en nedlukningsplan til kommunen. Planen skal indsendes til Guldborgsund kommune senest 1 måned efter der er truffet beslutning om nedlukning.

Som ved vilkåret om beredskabsplan er der ikke krav om en stor plan, men nærmere en kort orientering til Guldborgsund Kommune. Orienteringen skal indeholde oplysning om:

- hvornår dyreholdet ophører,
- hvad der skal ske med den sidste husdyrgødning, om gødningsopbevaringsanlæggene efterfølgende skal udlejes eller om brugen helt ophører. Det sidste er specielt relevant for beholdere omfattet af 10 års beholderkontrol eller omfattet af krav om fjernelse ved endt brug,
- om driften af jorden fortsætter eller om jorden bortforpagtes,
- om staldene rengøres og tages ud af brug, eller om de udlejes osv.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de nævnte tiltag i forbindelse med ophør af produktionen er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare. Samtidig bidrager tiltagene til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

4 HØRINGER

Udkastet til miljøgodkendelse er sendt i forhøring hos ansøger og ansøgers konsulent.

Udkastet til miljøgodkendelse har derudover været i høring hos ansøger, ansøgers konsulent, naboer samt øvrige parter i 3 uger med høringsfrist den 10. maj 2017 jf. §§ 55 og 56 i husdyrloven.

Øvrige parter omfatter de nærmeste naboer, som eventuelt kan blive berørt af, at dyreholdet udvides. Omfanget af høringsparter i området omkring ejendommen er udvalgt på baggrund af en beregnet konsekvensafstand på 522 meter.

Der er ikke gennemført høring af samtlige ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til arealer til ejendommen Bøghave 3 ud over de ovenfor nævnte, da dette er vurderet af underordnet betydning.

Under partshøringen er der indkommet 6 høringsvar. Dels en samlet skrivelse fra en række naboer og derudover 5 øvrige svar fra omkringboende.

Høringssvarende omhandler emnerne: gener fra transporter, slitage af privat fællesvej, markdrift, støj, støv, lugt, manglende overdækning af gyllebeholder, fluer, rotter, håndtering af døde dyr, algebelægninger grundet ammoniak og vurderinger i forhold til grisenes velfærd, omkringliggende naturområder og anvendelse af BAT (bedst tilgængelig teknologi) samt risiko for smitte med sygdomme, opbevaringskapacitet for husdyrgødning og overholdelse af afstandskrav.

Yderligere er der kommenteret på, om Bøghave 3 er at betragte som et selvstændigt anlæg.

Kommunens bemærkninger:

Landzonen er som udgangspunkt udpeget til erhvervsmæssig landbrugsdrift. Husejere i landzonen uden for områder, der er særskilt udpeget til anden anvendelse, må derfor forvente at være naboer til aktive landbrug.

Tung transport/støv og støj

Som det fremgår af afsnit 3.4.4. Transport, er det et generelt problem, at de små veje i kommunen ikke er bygget til så tunge og bredde køretøjer, som benyttes i landbruget i dag.

Dette giver dog ikke grundlag for at nægte godkendelse til udvidelser og/eller etablering af husdyrbrug.

Tung transport på mindre veje kan medføre støj og støv, især hvis vejene ikke har en fast belægning. Der henvises dog til begrebet "godt landmandskab", der betyder, at der ved transport på vejene skal tages hensyn til omkringboende ved hensynsfuld kørsel.

Der er stillet vilkår i forhold til overholdelse af gældende støjgrænser jf. vejledning fra miljøstyrelsen. I samme vejledning står der, at støjvilkårene kun gælder for støj fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, dvs. ikke støj fra f.eks. markdriften.

Opstår der tilfælde med store støjgener, vil der være tale om et tilsynsforhold, hvor der kan laves en konkret vurdering.

Guldborgsund kommune vurderer, at det med det miljøgodkendte er muligt at gennemføre de beskrevne transporter uden at det vil have væsentlig virkning på naboer og omkringboende.

Støjgener er forhold, som kommunen inddrager på deres jævnlige tilsyn.

Tung transport og slitage på privatfællesvej

Vejen Bøghave er en privat fællesvej, og alle spørgsmål vedrørende vejen er privatretslige. Det er således de vejberettigede, der skal blive enige om brugen af vejen, hvilken belægning der skal være, og hvordan fordelingen af vedligeholdelse skal være.

Guldborgsund kommune vurderer, at det optimale vil være, at alle de vejberettigede indgår i dialog omkring hensynsfuld kørsel og vedligehold af vejen.

Gener fra markdrift/støj

Der er stillet vilkår i forhold til overholdelse af gældende støjgrænser jf. vejledning fra miljøstyrelsen. I samme vejledning står der, at støjvilkårene kun gælder for støj fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, dvs. ikke støj fra f.eks. markdriften.

Lugt

Der er i miljøgodkendelsen lavet beregninger for overholdelse af geneafstande, og der er sat vilkår om forebyggelse af lugtgener.

Da landzonen er landbrugets arbejdsområde, vil der i perioder kunne forekomme lugtgener fra blandt andet udbringning af husdyrgødning.

Guldborgsund Kommune vurderer, at alle lovgivningsmæssige geneafstande er overholdt og, at håndhævelse af disse vilkår er tilstrækkeligt til at forhindre, at naboerne ikke udsættes for væsentlige gener.

Skulle der opstå store forøgelse i lugtgener fra ejendommens almindelige drift, vil dette være et tilsynsforhold efter anmeldelse til kommunen.

Naturligt flydelag på gyllebeholder

Vurderingen af lugt i forhold til omboende vurderes jf. miljøstyrelsens vejledning udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning indgår således ikke i lugtberegningerne, og det håndteres derfor primært ved hjælp af generelle regler og konkrete vurderinger, f.eks. i forbindelse med omrøring og udbringning.

Lugtgener fra gyllebeholder kan opstå ved omrøring af gyllen forud for udbringning på marker, men på alle andre tidspunkter skal der være tæt flydelag på beholderen.

Opretholdelse af et naturligt tæt flydelag, som kun brydes i forbindelse med udbringning og omrøring, er et lovkrav i forhold til undtagelse for fast overdækning på gyllebeholdere. Der er i udkastet til miljøgodkendelse stillet en række vilkår i forhold til håndtering af flydelaget og dets beskaffenhed.

Kontrol af tilstanden af flydelaget er et tilsynforhold, hvor det kontrolleres, at der føres logbog over flydelagets tilstand.

Guldborgsund Kommune vurderer, at overholdelse af gældende lovgivning og håndhævelse af meddelte vilkår er tilstrækkeligt til at forhindre, at naboerne udsættes for væsentlige gener.

Fluer og rotter

Der er i miljøgodkendelsen sat vilkår om forebyggelse af flue- og rottegener.

Guldborgsund kommune vurderer, at almindelig håndhævelse af disse vilkår er tilstrækkeligt til at forhindre, at naboerne udsættes for væsentlige gener.

Skulle der opstå store forøgelser i fluegener fra ejendommens almindelige drift, vil dette være et tilsynsforhold efter anmeldelse til kommunen.

Forekomst af rotter skal anmeldes via kommunens hjemmeside.

Håndtering af døde dyr

Med hensyn til døde dyr skal regler i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr følges.

Dette betyder, at døde dyr skal anmeldes til afhentning indenfor 24 timer (ved opbevaring på plads), 5 dage (ved opbevaring i lukket container) eller 3 uger (ved opbevaring i kølecontainer).

Ved problemer med opbevaring af døde dyr er det fødevarestyrelsen, der er myndighed og skal kontaktes.

Algelægninger grundet ammoniak

Med udgangspunkt i at landzonen er landbrugets arbejdsområde er det tidligere af Natur og Miljøklagenævnet fastsat, at der ikke skal stilles særlige vilkår til imødegåelse af algevækst hos omkringboende forårsaget af ammoniakemission.

Guldborgsund kommune vurderer med udgangspunkt i dette, at der ikke skal stilles særlige vilkår til ammoniakemission fra anlægget, som i øvrigt overholder de lovgivningsfastsatte krav.

Grisenes velfærd

I forhold til antallet af dyr på stald, er der nogle velfærdsmæssige krav, som skal overholdes afhængig af dyrenes størrelse. Det er fødevarestyrelsen, som er myndighed på dette område.

Omkringliggende naturområder

En høringspart angiver, at den "kommunal naturbeskyttelseslinje" og "regional naturbeskyttelseslinje", ikke er bemærket i udkastet til miljøgodkendelse.

De to omtalte områder er omtalt i udkastet i afsnit 3.2.4. De angivne benævnelser kommunal naturbeskyttelseslinje og regional naturbeskyttelseslinje stammer dog fra den gamle Amts Regionsplan 2005-2017, som i mellemtiden er erstattet af Kommuneplan 2013-2025. Udpegningerne har skiftet benævnelse fra "kommunal naturbeskyttelseslinje" og "regional naturbeskyttelseslinje" til "økologisk forbindelse" og "jordbrugsområde med særlige naturværdier".

Anvendelse af BAT

Ved fastlæggelse af overholdelse af krav om brug af BAT skal der jævnfør miljøstyrelsens vejledning fastlægges emissionsgrænseværdier (maksimalt antal kg ammoniak som udledes fra stalden og kg fosfor ab lager pr. DE). Ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdierne kan kommunen ikke stille krav om, at ansøger anvender en bestemt teknik eller teknologi.

Det er således op til ansøger at vælge, hvordan de opfylder de fastlagte emissionsgrænseværdier.

Guldborgsund Kommune vurderer, at der anvendes BAT på Bøghave 3 med udgangspunkt i overholdelse af de fastlagte grænseværdier og proportionalitetsprincippet.

Sygdomssmitte

Sygedomsforebyggelse og eventuel behandling er underlagt lovgivning, som Guldborgsund kommune ikke er myndighed på.

På baggrund heraf er det ikke muligt at inddrage disse forhold ved meddelelse af godkendelse til udvidelse af husdyrholdet.

Natur- og Miljøklagenævnet præciserer i afgørelse NMK-123-00705, at der ikke i en godkendelsesbehandling kan tages hensyn til en eventuel smitterisiko for omkringboende.

Opbevaringskapacitet for husdyrgødning

Ved beregning af gyllemængder til opbevaring tages der udgangspunkt i de gældende normtal. I disse normtal indgår der regnvand til gyllebeholdere med et gennemsnit på 0,7 m³ vand pr. m².

Guldborgsund Kommune vurderer at der leves op til det vejledende krav om 9 måneders opbevaringskapacitet på ejendommen, hvilket der ligeledes er stillet vilkår om.

Overholdelse af afstandskrav

Afstandskravet på de 30 meter til naboskel jf. § 8 i gældende "husdyrlov" og § 6 i gældende "husdyrgødningsbekendtgørelse" henviser til selve anlægget (stalde, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg).

Det betyder at kravet gælder for etablering/udvidelse eller ændring af selve bygningsanlægget (stalden og gyllebeholder).

Der gennemføres ikke bygningsmæssige ændringer i dette udkast til miljøgodkendelse.

Guldborgsund kommune vurderer på denne baggrund, at gældende afstandskrav er overholdt.

Anlægsbegreb

Guldborgsund Kommune vurderer at der er tale om et selvstændigt anlæg, da det teknisk og forureningsmæssigt er uafhængigt af anlæg på andre ejendomme. Det er således muligt at bedømme og regulere ejendommene adskilt fra hinanden, selv om de har samme ejer.

Konklusion

De fremførte bemærkninger i høringssvarene ændrer ikke ved grundlaget for miljøgodkendelsen, og Guldborgsund Kommune har vurderet, at godkendelsen kan meddeles uden ændringer af vilkår i forhold til udkastet.

5 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningssystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at overskride de beskyttelsesniveauer, der er udstukket i lovgivningen. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet heller ikke give anledning til væsentligt ændrede forhold for naboerne, hverken hvad angår transport, støj, fluer eller det samlede visuelle indtryk af husdyrbruget. Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at plante- og dyreliv i området ikke vil blive påvirket i negativ retning.

Guldborgsund kommune har vurderet, at beskyttede naturområder med tilhørende plante- og dyrearter, ikke vil blive væsentligt påvirket, som følge af udvidelsen af dyreholdet.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet. Ved overholdelse af vilkår i godkendelsen, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Samtidig kan husdyrbruget drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Guldborgsund Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler. Yderligere er det vurderet, at driften kan gennemføres uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller yngle- og levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der jf. oplysningerne i ansøgningsmaterialet er tænkt BAT ind i bedriftens indretning og drift i det omfang, BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Der er gjort opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning, hvis dette er påkrævet.

6 BILAG

Bilag 1.	Situationsplan over driftsanlæg
Bilag 2.	Naturvurdering - § 11 miljøgodkendelse af landbrug på Bøghave 3, 4800 Nykøbing F.
Bilag 3.	Beredskabsplan

Kadaverplads

Gylletank

Tagvand

Fortank

Foder

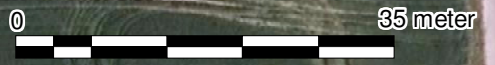
Olietank

Klimastald

Medicin

Eltavle

Stophane vand

GULDBORGSUND

NATURVURDERING TIL § 11 MILJØGODKENDELSE AF LANDBRUG

BØGHAVE 3, 4800 NYKØBING F.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.1	Påvirkning fra stald og lager.....	3
1.1.1	Ammoniakfølsom natur.....	3
1.1.2	Natura 2000-områder.....	7
1.1.3	Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter.....	9

1.1 PÅVIRKNING FRA STALD OG LAGER

1.1.1 Ammoniakfølsom natur

Ammoniakfølsom natur er jf. husdyrlovens § 7 opdelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne kan ses i bilag 2 i bek. om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende klitdannelser (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantесamfund (8230).

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3 heder og overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at en del ammoniakfølsomme Natura 2000-søenaturtyper endnu er ikke kortlagt og derfor ikke findes i husdyrgodkendelse.dk eller www.arealinformation.dk. Derfor kræver det først en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

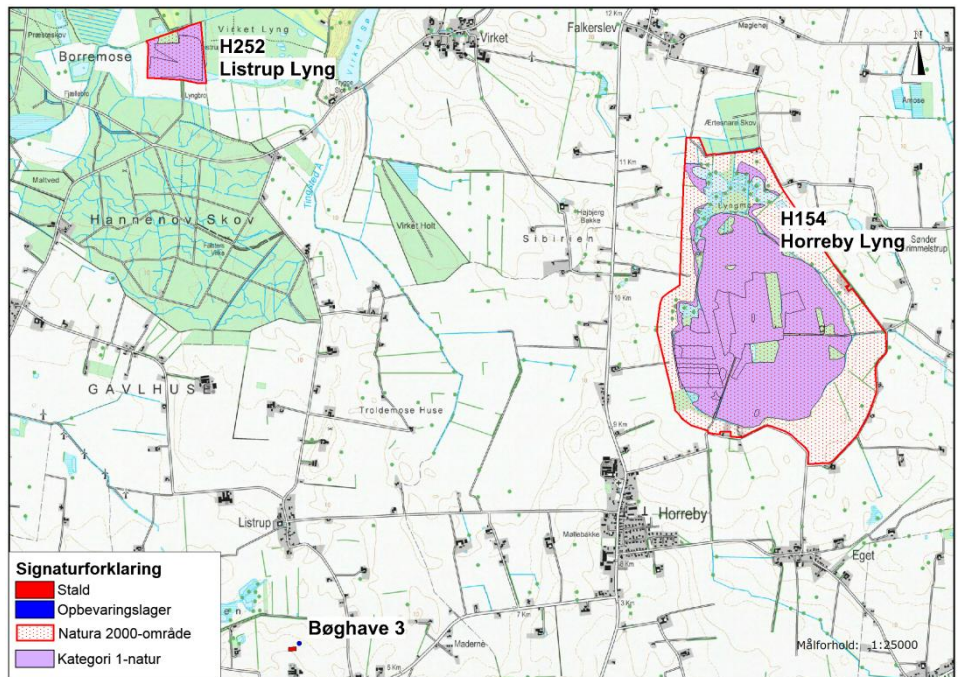
For kategori 1-natur gælder at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1000 meter.

Nærmeste kategori 1-natur ligger i Habitatområde 154 Horreby Lyng, der sammen med Habitatområde 252 Listrup Lyng indgår i Natura 2000-område 175, se kort 1. Afstanden fra stald og lager på Bøghave 3 er 3,4 km til Horreby Lyng og 4,2 km til Listrup Lyng. Kategori 1-naturen udgøres af habitatnaturtyperne 7230 rigkær og 91D0 skovbevokset tørvemose. Den totale ammoniakbelastning fra det ansøgte projekt er beregnet til 0,0 kg N/ha på habitatnaturtyperne i Horreby Lyng.

Kort 1. Beliggenheden af kategori 1-natur i forhold til stald og lager på Bøghave 3.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er beliggende udenfor Natura 2000-områder.

For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg N/ha.

Det nærmeste kategori 2-naturområde er overdrevet Ravnse Holme, som ligger 13,5 km nord for Bøghave 3, se kort 2. Den totale ammoniakbelastning fra den ansøgte produktion er beregnet til 0,0 kg N/ha for overdrevet.

Kort 2. Beliggenheden af kategori 2-natur i forhold til stald og lager på Bøghave 3.

Kategori 3-natur

For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

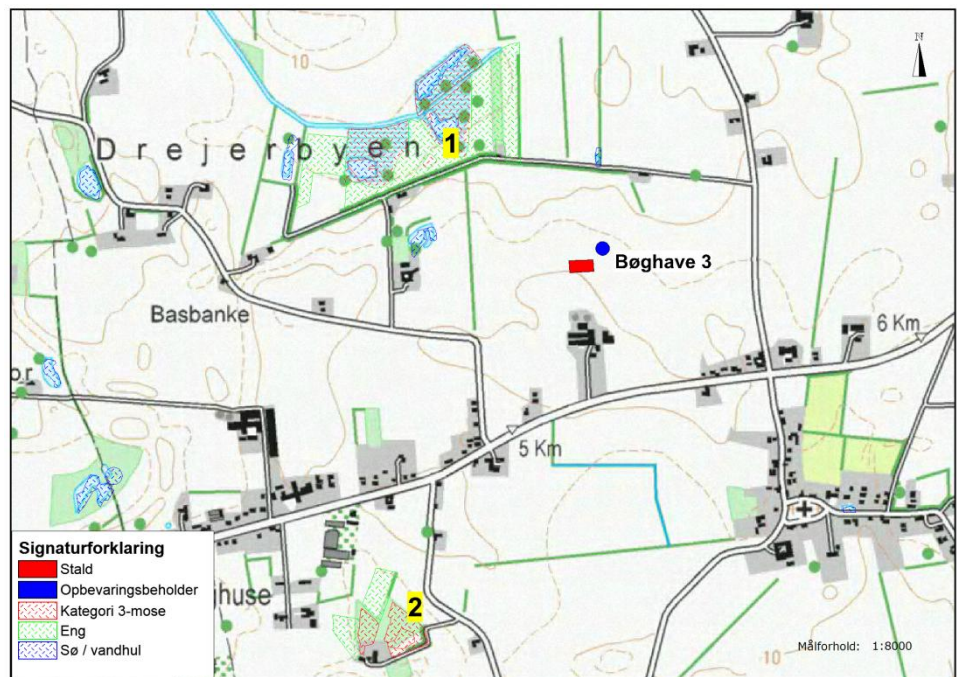
Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Naturtypernes tålegrænse for kvælstof. Kilde "Ammoniakmanualens" bilag 3.

Naturtype	Tålegrænse, kg N/ha
Overdrev	10-25 (sure overdrev 10-20; kalkholdige overdrev 15-25)
Hede	10-25 (tør hede 10-20; våd hede 15-25)
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-20; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)

Baggrundsbelastningen med kvælstof er 14-16 kg N/ha i området, hvor Bøghave 3 ligger jf. "National – Kvælstoftotal afsætning" på Danmarks Miljøportal.

I området omkring stald og lager Bøghave 3 ligger nogle naturtyper, som er omfattet af kategori 3, se kort 3 og tabel 2. Moserne ligger henholdsvis ca. 350 m nordvest for Bøghave 3 (lokalitet 1) og ca. 880 m sydvest for Bøghave 3 (lokalitet 2). Merbelastningen af kvælstof fra Bøghave 3 er beregnet på kategori 3-naturen i det elektroniske ansøgningssystem. Moserne er besigtiget i 2010 i forbindelse med anden sagsbehandling. Moserne består af en kombination af sumpede områder med høje stauder, pilekrat og træer og områder med åbnet vand.

Kort 3. Beliggenheden af stald og lager i forhold til nærmeste kategori 2-natur.

Tabel 2. Oversigt over kategori 3-natur ved Bøghave 2.

Lokalitet	Naturtype	Sårbare arter/natur	Beregnet merbelastning
1	Mose	Springfrø, spidssnudet frø, flagermus	0,1 kg N/ha
2	Mose	Bilag IV-padder og flagermus	0,0 kg N/ha

Beskyttet natur, der ikke er kategori-natur.

Ferske enge, strandenge og næringsrige søer/vandhuller er naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men som ikke er kategori-natur. De nærmeste § 3-naturtyper er en fersk eng og to næringsrige søer, der ligger ca. 265 m nordvest for stald og lager (eng), 175 m nord for stald og lager (sø) og 320 m vest for stald og lager (sø). Den beregnede merbelastning fra den ansøgte produktion er 0,1 kg N/ha i alle tre områder, se yderligere beskrivelse i afsnit 1.1.3. Det vurderes derfor, at den ansøgte produktion ikke vil medføre tilstandsændringer i nærliggende § 3-naturtyper, og at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrlovens § 19 stk. 1 nr. 2.

Kommunens vurdering

Kategori 1-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1-natur er på 0,0 kg N/ha, vurderer kommunen at projektet på Bøghave 3 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til naturtyperne er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

Kategori 2-natur

Den totale ammoniakbelastning fra den ansøgte produktion er beregnet til 0,0 kg N/ha for overdrevet. Da den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke er højere end 1,0 kg N/ha, vurderer kommunen, at projektet på Bøghave 3 ikke påvirker kategori 2-overdrevet væsentligt, og at der ikke skal stilles vilkår i forhold til naturområder omfattet af kategori 2.

Kategori 3-natur

Udvidelse af dyreholdet på Bøghave 3 må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse naturområder.

1.1.2 Natura 2000-områder

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 ramsar-områder i Danmark.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Bøghave 3 er område nr. 175 Horreby Lyng og Listrup Lyng. Afstanden fra stald og lager ca. 4,2 km til Listrup Lyng og 3,2 km til Horreby Lyng, se kort 1.

Natura 2000-området har et areal på 272 ha og udgøres af to moser, henholdsvis Horreby Lyng og Listrup Lyng, der også kaldes for Borremosen. Moserne er dannet som højmoser, hvor tørvemosser er vokset ind over en afløbsløs sø, der er opstået i en istidslavning. I moserne har der fundet tørvegravning sted bl.a. under 2. verdenskrig, hvilket har resulteret i dannelsen af flere søer. Moserne ligger med en indbyrdes afstand på ca. 3,5 km. Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Udpegningsgrundlag for H154 Horreby Lyng og H252 Listrup Lyng.

Udpegningsgrundlag for habitatområde H154 Horreby Lyng		
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150)	*Avneknippemose (7210)
	Brunvandet sø (3160)	Rigkær (7230)
	*Aktiv højmose (7110)	Skovbevokset tørvemose (91D0)
	Nedbrudt højmose (7120)	*Elle- og askeskov (91E0)
	Hængesæk (7140)	
	Tørvelavning (7150)	* angiver prioriteret naturtype
Arter:	Stor kærguldsmed	

Udpegningsgrundlag for habitatområde H252 Listrup Lyng		
Naturtyper:	Brunvandet sø (3160)	Skovbevokset tørvemose (91D0)
	Hængesæk (7140)	*Elle- og askeskov (91E0)
		* angiver prioriteret naturtype
Arter:	Stor kærguldsmed	Sumpvindelsnegl

I Danmark findes tillige 60 naturtyper (lysåben natur, skovtyper, søer, vandløb og marine naturtyper), der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag I, som beskyttede i Natura2000-områderne. Flere af disse naturtyper er særligt truede (såkaldt prioriterede), hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen.

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området ligger i Horreby Lyng og er habitatnaturtyperne 91D0 skovbevokset tørvemose og 7230 rigkær, der er kategori 1-natur. Naturtyperne ligger ca. 3,4 km nordøst for stald og lager. Som det fremgår af afsnit 1.1.1 er den totale ammoniakbelastning af naturtyperne beregnet til 0,0 kg N/ha. Habitatnaturtypens tålegrænse for kvælstof er jf. ammoniakmanualens bilag 3 henholdsvis 10-20 kg N/ha for 91D0 skovbevokset tørvemose og 15-25 kg N/ha for 7230 rigkær. Baggrundsbelastningen med kvælstof er 14-16 kg N/ha i området, hvor habitatnaturtyperne ligger jf. "National – Kvælstoftotal afsætning" på Danmarks Miljøportal.

Et husdyrbrug kan også påvirke de nærliggende havområder ved udledning af nitrat fra udbringningsarealerne. Bøghave 3 ligger i oplandet til havområdet Guldborgsund, som indgår i Natura 2000-område 173. Ændringer i husdyrbrugloven betyder, at der 1-8-2017 indføres en generel regulering af udbringningsarealerne, og at arealerne derfor ikke skal indgå i godkendelsen af husdyrbruget. Dette medfører samtidig, at kommunen skal ophøre med at vurdere og træffe afgørelse om arealvilkår fra 2-3-2017. Der er derfor ikke foretaget vurdering af påvirkningerne fra arealerne i nærværende ansøgning på Bøghave 3.

Kommunens vurdering

Da totalbelastningen på nærmeste ammoniakfølsomme habitatnatur er på 0,0 kg N/ha, vurderer kommunen, at projektet på Bøghave 3 ikke i sig selv påvirker disse naturtyper, og at kravet til naturtyperne er overholdt.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 175 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

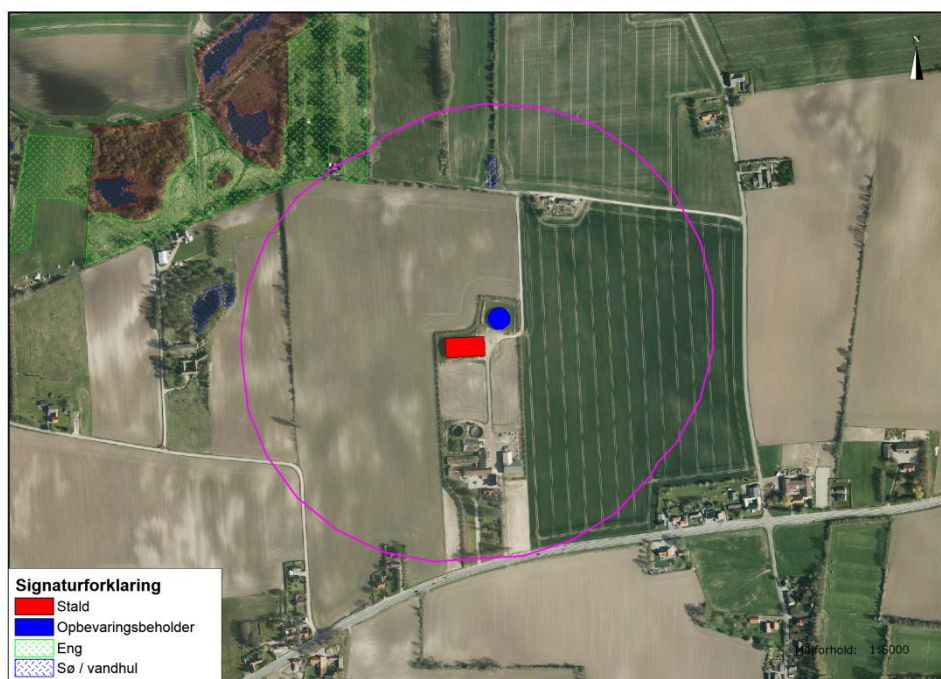
Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Bøghave 3 beliggende udenfor Natura 2000-området *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

1.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Guldborgsund Kommune findes sikkert, med stor sandsynlighed eller er tidligere fundet 25 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV (Tabel 5, sidst i dokumentet).

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder. Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødlistede og fredede arter. Af sårbare og beskyttelseskrævende arter findes i området med stor sandsynlighed bilag IV-arterne Springfrø, Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø. Arternes status i Guldborgsund kommune fremgår af tabel 5, sidst i dokumentet.

Kort 4. Yngle- og rasteområder for bilag IV-padder indenfor 300 m fra Bøghave 3. Den pink linje angiver en afstand på 300 m fra stald og lager.

Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning at indenfor en afstand på 300 m fra stald/lager kan depositionen af kvælstof henføres til punktkilden (stald/lager). Ved større afstande vil en påvirkning fra punktkilden (stald/lager) ikke kunne adskilles fra den diffuse forurening.

Indenfor en afstand af 300 m fra stald og lager er der en eng og en sø, se kort 4. Begge områder er ved en besigtigelse i 2010 i forbindelse med en anden sag vurderet egnede som yngle- og rasteområde for bilag IV-padder. En beregning af total- og merdepositionen af kvælstof fra den ansøgte produktion viser, at totaldepositionen er 0,2 kg N/ha og merdepositionen er 0,1 kg N/ha på engen, og at totaldepositionen er 0,4 kg N/ha og merdepositionen er 0,1 kg N/ha på søen.

Flagermus

Der er ikke foretaget besigtigelser med henblik på at registrere arter af flagermus. Potentielle levesteder for flagermus findes i stalde, lader, træer m.m. Det forventes at omkring 4-5 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (Tabel 5, sidst i dokumentet med beskrivelser af bilag IV-arter).

Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Kommunens vurdering

Bilag IV-padderne kan blive påvirket ved, at deres yngle- og rastesteder kan ændres som følge af merbelastning med kvælstof fra stald og lager. Ifølge ansøgningen er merdepositionen 0,1 kg N/ha såvel i søen som på engen. Da merbelastninger på mindre end 1 kg N/ha ikke medfører ændringer i naturtyperne jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning, vurderes det, at bilag IV-paddernes yngle- og rastesteder ikke bliver beskadiget eller ødelagt ved gennemførelse af det ansøgte projekt.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus.

Tabel 5. Bilag IV arter i Guldborgsund Kommune, deres forekomst samt påvirkning

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Brandts Flagermus	Registreringerne i Guldborgsund Kommune begrænser sig til fund omkring Gedsergård Arten findes på lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Damflagermus	Registreret omkring den nordlige del af Guldborgsund både på Lolland og Falster. En lille bestand, der jager i dette område.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintrings- og jagtområder. Findes i huse og hule træer nær ved større vandflader, hvor den jager.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder. Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	En lokalitet i det østlige Lolland. Viden manglefuld.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Trolldflagermus	Almindeligt forekommende i kommunen med undtagelse af Nordfalster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer i ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til løvskovsrige områder.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Overvintrer i bygninger og hule træer.
Pipistrelflagermus	Findes på det sydligste af Falster. En lille bestand ved Gedser.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til gamle løvskove og parker.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Er knyttet til hule træer i løvskov.
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger. Stærkt mennesketilknyttet art.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Bredøret flagermus	I 2002-2005 registreret ved Søholt og Hamborg Skov, Næsgård, Halskovvænge, Korselitze.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger, kældre m.v.
Langøret flagermus	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Nordøstlolland.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i bygninger og hule træer.
Markfirben	Muligvis forsvundet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes på åbne, varme, solrige lokaliteter f.eks. vejskrånninger, stendiger, kystskrænter og lign.
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk. Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.
Løgfrø	Sydøstlige Lolland samt Bøtø reservatet. Findes syd for Grønnegade.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller. Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.
Løvfrø	Evt. omkring Vignæs på Lolland og kysten øst for Kippinge på Falster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation. Raster i brombærbuske, tjørn, gedeblad, slåen m.v.
Springfrø	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder. Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.
Strandtudse	Vestlig side af det sydligste Falster samt Bøtø reservatet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrende vandhuller f.eks. på græssede strandenge. Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Grønbroget Tudse	<p>Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Sydøstlolland.</p> <p>Har tidligere været ret almindelig på Falster, men den er gået stærkt tilbage.</p> <p>Findes omkring Store Musse</p>	<p>Ophør eller ændring af driften i yngleområder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart".</p> <p>Raster på land nær ynglevandhul f.eks. under sten, jordhuller.</p>
Spidssnudet Frø	<p>Almindeligt forekommende i hele kommunen.</p> <p>Registreret i Marielyst og Bøtø Plantage</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose).</p> <p>Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.</p>
Grøn mosaikguldsmed	<p>Registreret i Korselitze Østerskov i 1912.</p> <p>Bør stadig eftersøges på egnede lokaliteter.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Yngler i søer og damme med Krebseklo.</p>
Stor kærguldsmed	<p>Horreby Lyng og Listrup Lyng.</p>	<p>Lever i mindre, brunvandede søer f.eks. næringsfattige tørvegrave. Beskyttede lokaliteter med sol og læ.</p>
Lys skivevandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1975 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i store og små søer med rent, klart - brunligt vand.</p>
Bred vandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1976 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i rene søer med klart eller svagt brunt vand og med bestande af større vårfuelarver. F.eks. skovsøer.</p>
Eremit	<p>Krenkerup Haveskov og Maltrup Skov på Lolland.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.</p>
Mygblomst	<p>Tidligere registreret i Idalund Teglværk, Hanemose, Kartoffe Mose og Radsted Mose.</p> <p>Seneste fund mindst 30 år tilbage.</p>	<p>Tilgroning, vandstandssænkning.</p>

Indhold

2 INDLEDNING TIL OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN.....	2
3 SELVE BEREDSKABSPLANEN	3
3.1 KORTMATERIALE	3
3.2 TELEFONNUMRE	4
3.3 BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS.....	5
3.4 INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE	6
3.5 INSTRUKS VED KEMIKALIE- ELLER OLIESPILD.....	7
3.6 STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE	8
3.7 INSTRUKS VED STRØMSVIGT.....	8
3.8 BILAG A. "KORT OVER EJENDOMMEN"	9

Ved store uheld ring altid 1-1-2! Ved mindre uheld ring til miljømyndighederne. **Er du i tvivl ring 1-1-2.**

2 INDLEDNING TIL OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN

Beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at håndtere pludseligt opståede situationer og uheld, der kan få konsekvenser for det omgivne miljø. Beredskabsplanen skal være kendt af gårdens ansatte og bør udleveres til indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, mm. Beredskabsplanen skal revideres og kontrolleres mindst én gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes skal være tilgængelig i teknikrummet i stalden. Kopi af beredskabsplanen skal yderligere være tilgængelig på kontoret. Beredskabsplanen er udarbejdet af Miljø & Natur ud fra de angivne retningslinjer, der er angivet i forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug.

3 SELVE BEREDSKABSPLANEN

3.1 KORTMATERIALE

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen, der angiver:

- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.

3.2 TELEFONNUMRE

Kontakt	Telefonnummer
Morten mobil	21 63 48 81
Miljømyndighed kontaktes på telefon dag	54 73 10 00
Miljøvagt	114
Falck kontaktes på telefon dag eller nat	112
Brandvæsen kontaktes på telefon dag og nat	112
Lægevagt kontaktes på telefon dag	70 15 07 00 / 70 15 07 08
Dyrlæge kontaktes på telefon dag eller nat	98 51 29 88

3.3 BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp tilkald brandvæsenet - RING 112 – oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad er der sket og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne? I givet fald hvor mange?
- Er dyrene kommet ud? I givet fald dyreart og antal der evt. er fanget

Kontakt herefter ejer på tlf. **21 63 48 81**

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder i særdeleshed fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskortet.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse branden den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen: Brandslukningudstyr i alle staldafsnit

3.4 INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
- Kontakt ejeren, på tlf. **21 63 48 81**
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **54 73 10 00 eller 114**
- Hold øje med at dæmningen omkring gyllebeholderne er tæt og holder gyllen inde.
- Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
  - Traktor

3.5 INSTRUKS VED KEMIKALIE- ELLER OLIESPILD

Ved større overløb af kemikalier og olie - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
- Kontakt ejeren på tlf. **21 63 48 81**
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **54 73 10 00 el. 114**
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
  - Traktor

3.6 STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. er noteret på kortet over ejendommen.

- Hovedhane til vand sidder i foderladen
- Hovedafbryder til elektricitet sidder i foderladen

3.7 INSTRUKS VED STRØMSVIGT

- Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.
- Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, anvendes nødstrøms generatoren og der ringes og forhøres om varigheden af udfaldet

3.8 BILAG A. "KORT OVER EJENDOMMEN"

